

Nr 6

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna å driftbudgeten för budgetåret 1964/65 inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

DRIFTBUDGETEN

Sjätte huvudtiteln

Kommunikationsdepartementet m. m.

1: o) **Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t (bilaga 8, punkt 1, s. 17 och 18 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1964) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1964/65, dels ock till Kommunikationsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 2 726 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 109 000 kr.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, förutom vissa automatiska kostnadsförändringar,

att tjänsten som lagbyråchef överföres till statssekreteraravdelningen och att den i samband därmed omvandlas till tjänst som byråchef i Br 2 samt att en tjänst som lagbyråchef i Br 2 inrättas,

att tjänsten som avdelningschef benämnes chef för rättsavdelning i Br 4,

att en tjänst som byrådirektör i Ao 27 inrättas för transportpolitiska frågor,

att expeditionen och skrivcentralen på departementets statssekreteraravdelning förstärkes med en tjänst som kontorist i Ae 9,

att expeditionschefens avdelning förstärkes med en tjänst som kansli-
biträde i Ae 7,

att en tjänst som expeditionsvakt i Ae 7 inrättas,

samt att, med hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört rörande resurser för långsiktigt planeringsarbete, posten till ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft höjes med 100 000 kr.

Utskottet får med tillstyrkande av de under förevarande punkt framlagda förslagen hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1964 förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1964/65:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	54 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 020 000
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	250 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	634 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	768 000
	<hr/>
	Summa kr. 2 726 000

c) till *Kommunikationsdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 2 726 000 kr.

2:o) **Kommunikationsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 18) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 181 000 kr.

3:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 19), vilket innebär en med 300 000 kr. ökad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 1 700 000 kr., därav hälften att avräknas mot automobilskattemedlen.

4:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 19), vilket innebär en med 55 000 kr. ökad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 215 000 kr.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet

5:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 20—26) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65, dels ock till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 15 277 000 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 14 111 000 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 2 117 000 kr. (s. 20—24).

Beträffande remissyttrande av *väg- och vattenbyggnadsstyrelseutredningen* får utskottet hänvisa till propositionen (s. 24).

Departementschefen har anfört följande.

»I föregående års statsverksproposition anmälde jag min avsikt att föreslå en översyn av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens huvudorganisation. Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 juni 1963 tillkallade jag sedermera särskilda sakkunniga för att verkställa denna översyn. De sakkunniga, vilka antagit benämningen väg- och vattenbyggnadsstyrelseutredningen, har påbörjat utredningsuppdraget.

På grund av den pågående organisationsöversynen har jag ansett mig böra biträda endast sådana förslag, som icke föregriper resultaten av denna översyn. Från denna utgångspunkt har jag funnit mig böra tillstyrka inrättande av två tjänster som byråingenjör i Ae 21 på vatten- och avloppsbyrån. För att göra det möjligt för styrelsen att vidtaga de förstärkningar av organisationen i övrigt, som erfordras under nästa budgetår, förordar jag att medel anvisas för anställning av tillfällig personal. Härför beräknar jag ett ökat medelsbehov av sammanlagt 250 000 kr. Av detta belopp bör huvudparten användas för att inom ramen för nuvarande organisation förstärka byggnads- och underhållsbyrån samt konstruktionsbyrån.

Under posten löneomräkningar har styrelsen föreslagit en överföring av medel för avlöning av 60 obesatta tjänster från ordinarieposten till icke-ordinarieposten. Jag har intet att erinra mot förslaget och förutsätter därvid, att tjänsterna efter överföringen tills vidare ej får besättas.

Styrelsen redovisar i sina anslagsäskanden ett flertal pågående interna utredningar och organisationsundersökningar. Jag förutsätter, att eventuella förslag på grund av dessa utredningar icke leder till organisationsförändringar under den tid väg- och vattenbyggnadsstyrelseutredningens arbete pågår.

I sammanhanget vill jag anmäla ett spørsmål rörande sättet för bestridande av kostnaderna för utbildningsverksamheten inom väg- och vattenbyggnadsverket.

Kungl. Maj:t uppdrog den 5 juni 1963 åt riksrevisionsverket att efter samråd med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till Kungl. Maj:t inkomna med förslag till föreskrifter angående bokföring och redovisning av utgifter för utbildningsändamål inom väg- och vattenbyggnadsverket. Riksrevisionsverket har den 24 oktober 1963 framlagt förslag till sådana föreskrifter.

Ämbetsverket föreslår bl. a., att särskilda medel för utbildningsverksamheten, med undantag för den del som faller på kursverksamheten vid statens bilinspektion, bör anvisas under reservationsanslaget till vägunderhållet och härvid upptagas under en särskild anslagspost, vilken bör vara högstbetecknad. Till de utbildningskostnader för vilka på angivet sätt särskilda medel torde beräknas, bör enligt ämbetsverket hänföras direkta utbildningskostnader såsom arvoden till lärare, resekostnadsersättning och traktamente till utomstående lärare, kostnader för undervisningsmateriel, läroböcker o. dyl., utgifter för undervisningslokaler och undervisningsfilm samt avgifter för externa kurser.

Jag biträder i princip riksrevisionsverkets förslag. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare föreskrifter rörande bokföring och redovisning av hithörande utgifter samt årligen bestämma storleken av det belopp, som styrelsen inom ramen för anslaget till vägunderhållet skall få disponera för utbildningsändamål.»

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herrar *Wachtmeister* och *Rimås* väckt motion (II:509), vari hemställts att riksdagen måtte besluta att vid anslaget till avlöningar till icke ordinarie personal för väg- och vattenbyggnadsverket fästa det villkoret, att allmänna verksstadgans bestämmelser om tjänstetillsättning skola tillämpas samt att tillsättning i största möjliga utsträckning skall ske av lediga eller obesatta ordinarie tjänster.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet. På grund av den under fjolåret genom särskilda sakkunniga påbörjade översynen av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens huvudorganisation har departementschefen ansett sig böra biträda endast sådana förslag från styrelsens sida som ej föregriper resultatet av denna översyn. I enlighet härmed förordas inrättande av två tjänster som byråingenjör i Ae 21 på styrelsens vatten- och avloppsbyrå. För förstärkningen av organisationen i övrigt beräknas en med 250 000 kr. ökad medelsanvisning för anställning av tillfällig personal. Huvudparten av beloppet anses böra användas för att inom ramen för nuvarande organisation förstärka byggnads- och underhållsbyrån samt konstruktionsbyrån. Ett av styrelsen framlagt förslag om överföring av medel för avlöning av 60 obesatta tjänster från ordinarieposten till icke-ordinarieposten tillstyrkes också av departementschefen, som därvid förutsätter att tjänsterna tills vidare ej besättes.

Slutligen anmäles i propositionen ett av riksrevisionsverket på Kungl. Maj:ts uppdrag framlagt förslag till föreskrifter angående bokföring och redovisning av utgifter för utbildningsändamål inom väg- och vattenbyggnadsverket. Förslaget innebär bl. a. att särskilda medel för utbildningsverksamheten, med undantag för den del som faller på kursverksamheten vid statens bilinspektion, bör anvisas under reservationsanslaget till vägunderhållet och härvid upptagas under en särskild anslagspost, vilken bör vara högstbetecknad. Departementschefen biträder i princip riksrevisionsverkets förslag och anser det böra ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare föreskrifter rörande bokföring och redovisning av hiltörande utgifter samt ärligen bestämma storleken av det belopp, som styrelsen inom ramen för anslaget till vägunderhållet skall få disponera för utbildningsändamål.

Utskottet, som för sin del icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen sålunda föreslagit beträffande sättet för utbildningskostnadernas bestridande m.m., biträder jämväl i övrigt Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt. I anslutning härtill vill utskottet kraftigt understryka departementschefens uttalande att eventuella förslag på grund av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens egna utredningar och organisationsundersökningar förutsättes icke leda till interna beslut om organisationsförändringar under den tid väg- och vattenbyggnadsstyrelseutredningen arbetar.

I motionen II:509 har hemställts att riksdagen måtte besluta att vid anslaget till avlöningar till icke-ordinarie personal för väg- och vattenbyggnadsverket fästa det villkoret att allmänna verkstadgans bestämmelser om tjänstetillsättning skall tillämpas samt att tillsättning i största möjliga utsträckning skall ske av lediga eller obesatta ordinarie tjänster. I anledning härav må erinras om den i det föregående omnämnda översyn av styrelsens huvudorganisation som f.n. pågår. Då utskottet vidare anser sig kunna utgå från att Kungl. Maj:t uppmärksamt följer utvecklingen på området samt utfärdar eventuellt erforderliga föreskrifter i ämnet avstyrkes motionen i

fråga. Utskottet vill dock i sammanhanget erinra om sitt uttalande vid 1963 års riksdag, i anledning av då väckt motion rörande hithörande frågor, att det torde åligga vederbörande revisionsmyndigheter att tillse att de till verkets förfogande ställda medlen användes på rätt sätt.

I enlighet med det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1964 förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 908 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	7 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	8 701 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 661 000
	<hr/>
	Summa kr. 15 277 000

c) till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 15 277 000 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen;

II. att motionen II:509 icke må av riksdagen bifallas.

6:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, s. 26—28) föreslagit riksdagen att till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 2 458 000 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 388 000 kr.

Beträffande remissyttrande av *riksrevisionsverket* får utskottet hänvisa till propositionen (s. 28).

Utskottet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en anslagsuppräknning med 134 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 2 458 000 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

7:o) **Vägförvaltningarna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 7, s. 28—32) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65, dels ock till *Vägförvaltningarna: Avlöningar* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 38 148 000 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 36 610 000 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 2 818 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

»Jag föreslår, att vatten- och avloppsorganisationen på länsplanet förstärkes med två tjänster som ingenjör i Ae 25.

För anställning av tillfällig personal inom såväl projekterings- som byggnads- och underhållsverksamheten beräknar jag ett ökat medelsbehov av sammanlagt 150 000 kr.

Styrelsens förslag i övrigt till personal- och tjänsteförändringar kan jag icke biträda.

Under posten löneomräkningar föreslår styrelsen överföring av medel från ordinarieposten till icke-ordinarieposten avseende avlöning av sammanlagt 146 ordinarie tjänster. Jag tillstyrker till viss del detta förslag och föreslår, att medel för avlöning av följande obesatta tjänster, nämligen 70 tjänster som kontorsbiträde i Ao 5, 23 tjänster som kanslibitråde i Ao 7 samt 11 tjänster som expeditionsvakt i Ao 7 överföres. Det häremot svarande beloppet uppgår till 975 000 kr. Jag förutsätter, att tjänsterna efter överföringen tills vidare ej får besättas.»

Utskottet har ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1964 föreslagna ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	10 235 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	16 121 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	11 792 000
	Summa kr. 38 148 000

c) till *Vägförvaltningarna*: *Avlöningar* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 38 148 000 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

8:o) **Vägförvaltningarna: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 32 och 33), som innebär en anslagsuppräknning med 420 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vägförvaltningarna: Omkostnader* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 6 361 000 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

9:o) **De lokala vägnämnderna m.m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 33), som innebär en oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *De lokala vägnämnderna m.m.* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

10:o) **Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde.** Kungl. Maj:t har (punkt 10, s. 33 och 34) föreslagit riksdagen, att till Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 875 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 875 000 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagit att anslaget ökas med 25 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

»Anslaget torde böra uppföras med oförändrat belopp.

I detta sammanhang torde för riksdagen böra anmälas ett beslut om ersättning för skada på en lastbil vid reparationsarbete på väg 235 i samband med översvämning i Klarälvsdalen. På grund av underminering rasade vägen, varvid en av vägförvaltningen i Värmlands län inlejd lastbil skadades. Lastbilsägaren har hos Kungl. Maj:t yrkat skadestånd med 16 490 kr. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som funnit sig icke kunna utanordna skadestånd, vitsordade som i och för sig skälig ersättning ett belopp av 12 600 kr. Med hänsyn till de föreliggande särskilda omständigheterna bemyndigade Kungl. Maj:t den 8 november 1963 väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att av förevarande anslag utbetala 6 300 kr. till lastbilsägaren. Därest riksdagen icke har något att erinra däremot, torde i fortsättningen även ersättning för skador av förevarande slag få utgå av anslaget.»

Utskottet. Vad departementschefen sålunda förordat har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer följaktligen,

att riksdagen må till *Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 875 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

11:o) **Allmän översikt över beräkningen av väganlagen m. m. Anslagen till vägunderhåll och vägbyggnader.** Före behandlingen av de skilda anslagen till vägunderhåll och vägbyggnader har Kungl. Maj:t (punkt 11, s. 34—51) lämnat en allmän översikt över beräkningen av väganlagen m. m.

I skrivelse den 30 augusti 1963 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* framlagt förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1964/65 i vad avser vägunderhåll och vägbyggnader m. m.

För budgetåret 1964/65 föreslår styrelsen en ökning av anslaget till det *statliga vägunderhållet* till 510 mkr. mot 440 mkr. för innevarande budgetår. Vid övergång till kalenderårsvis beräknat anslag skulle detta för nästa budgetår behöva upptagas till 800 mkr., varav 290 mkr. avser andra halvåret 1965.

För den *ordinarie statliga väg- och brobyggnadsverksamheten* äskar styrelsen 560 mkr.

Vad angår den *kommunala väghållningen* tager styrelsen upp för bidrag till underhåll av vägar och gator 76 mkr. samt för bidrag till byggande av vägar och gator 250 mkr. eller tillhopa 326 mkr.

I fråga om den *enskilda väghållningen* äskas 32,5 mkr. för vägunderhållet samt 20,5 mkr. till byggandet eller sammanlagt 53 mkr.

För *administrativa och diverse ändamål* har tagits upp ca 399 mkr. Härvid har vissa anslag under sjätte huvudtiteln, som äskas av andra myndig-

heter än väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, samt anslag under nionde, elfte och tolfte huvudtitlarna förts upp med samma belopp som för innevarande budgetår. Anslaget till vissa sysselsättningspolitiska åtgärder under elfte huvudtiteln har upptagits med belopp, som uppgivits från arbetsmarknadsstyrelsen.

Totalt skulle alltså utgifterna inom automobilskattemedelbudgeten komma att gå upp till ca 1 848 mkr. Inkomsterna av bilskattemedel under budgetåret 1964/65 har av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknats till ca 1 786 mkr.

Beträffande den närmare motiveringen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens äskanden torde få hänvisas till propositionen (s. 34—43).

Departementschefen har i huvudsak anfört följande.

»Under senare år har jag i statsverkspropositionen lämnat en redogörelse för utfallet av de faktiska investeringarna inom väg- och gatubyggandet i förhållande till vägplanens utgiftsprogram. I följande sammanställning redovisas storleken av dessa investeringar under perioden 1958—1962 och de beräknade utgifterna för åren 1963 och 1964, allt i jämförelse med de investeringar som förutsattes i vägplanen utan senareläggning. Beloppen anges i avrundade tal i miljoner kronor.

År	Landsbygden					Städerna			
	Vägplanen	Ordinarie vägarbeten	Vissa vägbyggnadsarbeten	Beredskapsarbeten	Totalt i förh. till vägplanen	Vägplanen	Ordinarie gatuarbeten	Beredskapsarbeten	Totalt i förh. till vägplanen
1958	330	320	4	90	+ 84	110	87	3	— 20
1959	360	355	3	248	+246	125	103	16	— 6
1960	410	360	6	245	+201	145	86	16	— 43
1961	480	370	15	131	+ 36	165	113	8	— 44
1962	570	386	15	130	— 39	185	157	3	— 25
1963 (ber.)	670	434	17	250	+ 31	205	185	—	— 20
1964 (»)	770	500	14	200	— 56	225	215	—	— 10
Summa	3590	2725	74	1294	+503	1160	946	46	—168

Medelsförbrukningen för de ordinarie vägbyggnadsarbetena på landsbygden under år 1962 har uppgått till 386,4 mkr. Härav utgör 6,4 mkr. ett förskottsbelopp, vilket väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bemyndigats taga i anspråk av de medel, som avsetts för verksamheten under år 1963, för utförande av vissa förberedelsearbeten under månaderna närmast före årsskiftet 1962/63.

Upprustningen av vägnätet har beträffande vägarnas linjeföring och tekniska standard i princip följt de i vägplanen angivna normerna. Omfattningen av investeringarna har däremot bedömts årligen med hänsyn till det samhällsekonomiska och arbetsmarknadspolitiska läget. För kalenderåren

1961—1964 har medelsförbrukningsramarna för den statliga vägbyggnadsverksamheten på landsbygden fastställts till resp. 370, 380, 440 och 500 mkr. Anslagen till bidrag till det kommunala vägbyggandet har för samma tid upptagits till resp. 115, 155, 185 och 215 mkr.

Beredskapsarbetena har under senare år utgjort en betydande del av det totala vägbyggandet. Genom dessa arbeten har i åtskilliga fall de i flerårsplanerna intagna vägbyggnadsföretagen kunnat tidigareläggas. Förutom egentliga vägbyggnadsarbeten har även smärre förbättringsarbeten utförts med beredskapsmedel. Kostnaderna för sistnämnda arbeten har under åren 1958—1962 uppgått till resp. 1,1, 48,4, 44,6, 1,9 och 16,3 mkr. Även om hänsyn togs till att dessa belopp avsett arbeten av underhållskaraktär kan de totala väginvesteringarna under perioden 1958—1964 beräknas avsevärt komma att överstiga de i vägplanen förutsatta. I vad avser den faktiska fördelningen mellan landsbygd och stad kan emellertid gatuinvesteringarna i städerna beräknas understiga de i vägplanen angivna beloppen med 168 mkr., medan för landsbygdens del investeringarna överstiger vägplanens med ca en halv miljard kronor. I detta sammanhang bör emellertid erinras om att Kungl. Maj:t — i anslutning till 1960 års revision av bestämmelserna om statsbidrag till väg- och gatuhållningen i städerna — genom beslut den 28 juli 1960 föreskrev, att kronan fr. o. m. 1 januari 1961 skulle till viss del övertaga väg- och gatuhållningen i ett antal uppräknade städer och andra samhällen, som hittills varit egna väghållare. Enligt nämnda beslut skulle kronan således i dessa städer och samhällen fortsättningsvis ansvara för väg- och gatuhållningen inom vissa områden, avseende såväl del av stad eller samhälle som enbart särskilt angivna trafikleder. Sammanfattningsvis innebar beslutet, att kronan övertog väg- och gatuhållningen för ca 1 100 km vägar och gator, främst vissa sträckor genom- och förbifartsleder, delvis av motorvägsstandard. Kronans övertagande av denna väg- och gatuhållning medförde, att kostnaderna för ny- och ombyggnader skall bestriidas från riks- och länsvägsanslagen. De kostnader, som hittills nedlagts på här avsedda byggnadsföretag, uppgår till betydande belopp och åtskilliga kostnadskrävande projekt av detta slag ingår också i den närmast framförliggande femårsplanen. Vid utarbetandet av vägplanen var kronans övertagande av nämnda väg- och gatuhållning inte förutsatt. Den ekonomiska innebörden av detta övertagande bör därför uppmärksammas, när man jämför vägplanens investeringsserier för landsbygden och städerna med byggnadsverksamhetens faktiska omfattning. De korrigeringar, som bör göras för att få en rättvisande jämförelse, är emellertid svåra att siffermässigt fastställa. Men det torde på goda grunder kunna hävdas, att den eftersläpning på 168 mkr. i förhållande till vägplanen, som enligt den förut åberopade sammanställningen föreligger i fråga om väg- och gatuinvesteringarna i städerna, i verkligheten är avsevärt lägre än nämnda belopp. I överensstämmelse härmed bör givetvis den halva miljard kronor, varmed väginvesteringar-

na på landsbygden enligt nämnda sammanställning överstiger vägplanens investeringsserie, i motsvarande mån reduceras.

De totala utgifterna för vägväsendet, trafikövervakningen m. fl. ändamål, för vilka kostnaderna avräknas mot automobilskattemedel, uppgick under budgetåret 1962/63 till 1 429,3 mkr. Inkomsterna samma budgetår utgjorde 1 593,6 mkr., varför ett kassamässigt överskott om 164,3 mkr. uppstod å specialbudgeten. Anslagsreservationerna steg med ca 109 mkr. till 509,3 mkr. Förändringarna medförde att behållningen på fonden ökade med 55,2 mkr. till 742,0 mkr. Den kraftiga ökningen av inkomsterna under budgetåret 1962/63 betingas delvis av uppördstekniska faktorer.»

Departementschefen lämnar därefter uppgifter om det faktiska utfallet av automobilskattemedlens specialbudget för budgetåren 1957/58—1962/63 samt en redogörelse för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsäskanden rörande den statliga, kommunala och enskilda väghållningen för budgetåret 1964/65. I fortsättningen redovisar departementschefen sina ställningstaganden till styrelsens förslag samt anför därvid följande.

»Mot bakgrunden av den fortgående snabba utvecklingen av landsvägs-transporterna, för vilken jag redogjort i den inledande översikten, anser jag, att de statliga insatserna för utbyggnad av vägnätet bör ytterligare ökas. Jag anser mig för nästa budgetår böra förorda en uppräknig av anslagen till den statliga, kommunala och enskilda väghållningen med sammanlagt 343 mkr. Härvid förutsättes att anslaget till vägunderhållet i fortsättningen skall beräknas för kalenderår. Anslaget för nästa budgetår skall alltså täcka medelförbrukningen under 1 1/2 år.

I fråga om anslagsmedlens användning vill jag beträffande investerings- sidan framhålla följande.

Väguprustningen på landsbygden bör även fortsättningsvis i första hand inriktas på de delar av vägnätet, som är av särskild betydelse för näringslivets transporter. Genom den ökning av landsvägstransporterna, som skett under senare år, har behovet av goda transportleder självfallet blivit alltmer framträdande. För lastbilstrafiken är bärighetsstandarden av utomordentligt stor betydelse. Det är därför angeläget, att upprustningen av vägnätet bl. a. tar sikte på att förstärka de delar av detta, som f. n. har en undermålig bärighetsstandard och där näringslivets transportbehov efter en förstärkning kan tillgodoses till en lägre kostnad. Vid planeringen bör också, såsom styrelsen anført, eftersträvas att erhålla så långa sammanhängande vägsträckor som möjligt med god bärighet. Vad beträffar brobyggnadsverksamheten bör hög angelägenhetsgrad åsättas — ofta inte särskilt kostnadskrävande — ombyggnader av sådana broar, som f. n. på grund av begränsning av maximibelastning utgör »flaskhalsar» för de tunga lastbilstransporterna. Fortsatt upprustning av europavägarna till internationell standard framstår likaledes som en angelägen uppgift.

Trafiksvårigheterna i städer och tätorter har ökat i takt med trafikut-

vecklingen och den fortgående urbaniseringsprocessen. Behovet av infarts- och genomfartsleder med sådan kapacitet, att biltrafiken — utom vid de mest utpräglade trafiktopparna — kan avvecklas utan köbildningar, har därvid blivit särskilt framträdande. Vidare måste investeringarna i trafikledssystemen vid exploatering av nya bostadsområden i de stora tätortsregionerna ägnas ökad uppmärksamhet. Investeringsverksamheten i städer och tätorter bör därför i betydande utsträckning inriktas på sådana trafikleder. Planeringen av dessa investeringar bör samordnas med planeringen för vägbyggandet på landsbygden och i övrigt ske i nära samråd med andra samhällsplanerande organ.

Vid vägbyggandet bör särskild vikt läggas vid åtgärder som främjar trafiksäkerheten. Kungl. Maj:t har den 25 januari 1963 angivit vissa riktlinjer för flerårsplaneringen för vägbyggnadsverksamheten under åren 1964—1968. Härvid har bl. a. framhållits att de vägförbättrande åtgärder, som bedömes såsom angelägna ur trafiksäkerhetssynpunkt, bör särskilt beaktas vid uppgörandet av flerårsplanerna. Genom relativt enkla omlägnings- och förbättringsarbeten torde i många fall svåra trafikfällor snabbt kunna undanröjas.

De nämnda riktlinjerna för flerårsplaneringen innefattar även föreskrifter om att vid upprättande av de nya flerårsplanerna sådana vägbyggnadsföretag skall intagas i dessa, som bör komma till stånd i den mån av 1953 års trafikutredning eller järnvägsstyrelsen ifrågasatta järnvägsnedläggningar genomföres.

För det enskilda vägbyggandet bör en uppräknig av anslagsmedlen ske på grund av den under föregående år genomförda höjningen av bidragsprocenten och med hänsyn till de anmälda bidragsbehoven.

I sin anslagsframställning hösten 1962 redovisade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen de första resultaten från en av styrelsen företagen inventering av vägunderhållsbehoven. Sedan det insamlade materialet numera fullständigt bearbetats har styrelsen lämnat en ingående redogörelse för de slutliga resultaten av inventeringen. Denna visar att stora insatser erfordras i fråga om såväl egentligt som förstärkt vägunderhåll för att det befintliga vägnätet skall kunna bibehållas i ett tillfredsställande skick. Enligt min mening bör de egentliga underhållsarbetena, liksom förstärkningsarbetena, i så stor utsträckning som möjligt koncentreras till de för näringslivet mest betydelsefulla trafiklederna. Detta gäller särskilt i fråga om förstärkningsarbeten samt oljegrusning och s.k. enkla beläggningar. Även de trafiksäkerhetsfrämjande åtgärderna bör ägnas stor uppmärksamhet inom vägunderhållsverksamheten.

Anslaget till det statliga vägunderhållet har ökat starkt under de senaste åren. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i en följd av år framfört önskemål om övergång till beräkning kalenderårsvis av vägunderhållsanslaget. Som skäl för en övergång har anförts bl.a. att det härefter skulle bli lättare

för styrelsen och vägförvaltningarna att i god tid planera vägunderhållsarbena. Den tid, som står till buds för vägförvaltningarna för att utföra detaljplanering, är nämligen under nuvarande förhållanden relativt kort. Även för styrelsens del är tiden knapp för att med tillräcklig noggrannhet fördela medlen mellan länen. Det är vidare f. n. en betydande nackdel, att den egentliga säsongen för barmarksunderhållet splittras av ett budgetårsskifte med åtföljande fördelning av kostnaderna för säsongen på skilda budgetår. Det är sålunda svårt bl. a. med hänsyn till väderleksförhållanden och jämn sysselsättning av arbetskraften att anpassa arbetenas omfattning under säsongen, så att icke anslagsramarna överskrides. En omläggning till beräkning per kalenderår skulle även medföra att den vad gäller kalkyleringen av medelsförbrukningen mest svårbedömbara tiden, d. v. s. vintern och våren, skulle komma att ligga i början av anslagsperioden. Efter en vinter eller vår, som i kostnadshänseende avviker från det normala, skulle vägförvaltningarna få möjlighet att revidera sin detaljplanering för resten av året till överensstämmelse med anslagstillgången. De här nämnda skälen anser jag tala för att en övergång till kalenderårsberäkning av anslaget nu bör ske. Jag föreslår därför, att anslaget i fortsättningen beräknas för kalenderår. I anslutning härtill förordar jag en icke oväsentlig uppräknig av anslaget för att möjliggöra en fortsatt effektiv underhållsverksamhet.

För gatuunderhållet i städerna förordar jag en uppräknig av anslagsmedlen till följd av bl. a. trafikökningen och den successiva utbyggnaden av det statsbidragsberättigade väg- och gatunätet.

Anslaget till det enskilda vägunderhållet anser jag böra ökas med hänsyn bl. a. till den år efter år växande omfattningen av bidragsberättigade enskilda vägar samt den utvidgning av bidragsmöjligheterna, som genomförts från och med innevarande budgetår.

Mot bakgrund av det anförda förordar jag att den totala höjningen om 343 mkr. för den statliga, kommunala och enskilda väghållningen fördelas med 255 mkr. på det statliga vägunderhållet, 60 mkr. på det ordinarie statliga vägbyggandet, 8 mkr. på det kommunala gatuunderhållet och 15 mkr. på det kommunala gatubyggandet samt med 3 mkr. på det enskilda vägunderhållet och 2 mkr. på det enskilda vägbyggandet. Den av mig förordade ökningen av anslaget till vägunderhållet innebär, att för perioden 1/7 1964—31/12 1965 anvisas sammanlagt 695 mkr. Jag har därvid uppskattat medelsförbrukningen under anslaget för andra halvåret 1964 till ca 225 mkr. och för kalenderåret 1965 till ca 470 mkr. — Om hänsyn tages till kalenderårsberäkningen av vägunderhållsanslaget innebär mina förslag, att väganslagen för budgetåret 1964/65 kommer att öka med 103 mkr. i förhållande till budgetåret 1963/64. I anslutning härtill vill jag erinra om att statsutskottet vid behandlingen av anslagen till den statliga, kommunala och enskilda väghållningen för budgetåret 1962/63 anförde, att en ökning av storleken 100 mkr. kunde utgöra utgångspunkt för ställningstagandena för

de närmaste budgetåren i fråga om byggande och underhåll för så vitt det samhällsekonomiska läget gav förutsättningar härför. Den av mig förordade totala anslagshöjningen innebär, att det av riksdagen uttalade önskemålet även i år kunnat tillgodoses trots det besvärliga statsfinansiella läget.

För innevarande budgetår har av de ordinarie anslagsmedlen avsatts 40 mkr. till vägbyggande och 20 mkr. till vägunderhåll i Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län under beaktande av bl. a. vissa arbetsmarknadspolitiska synpunkter. Genom att ifrågavarande län tilldelats medel på angivet sätt har skapats förutsättningar för att medelst en samordnad väg- och arbetsmarknadspolitisk planering rationellt inordna ytterst angelägna arbeten i den ordinarie väghållningsverksamheten. Från arbetsmarknadspolitisk synpunkt uppnås den viktiga fördelen, att vägarbetena kan bedrivas huvudsakligen under vintersäsongen och att arbetskraft endast i ringa utsträckning behöver tas i anspråk under sommarhalvåret, då normalt sysselsättningsläget i dessa län är väsentligt bättre. Även för nästa budgetår bör viss del av de ordinarie anslagsmedlen användas på detta sätt. Jag föreslår därför att 40 mkr. av vägbyggnadsanslagen och, med beaktande av övergången till kalenderårsberäkning, 30 mkr. av vägunderhållsanslaget tilldelas dessa län för angivna ändamål. Sistnämnda belopp, som bör fördelas med ca 10 mkr. på andra halvåret 1964 och med ca 20 mkr. på kalenderåret 1965, bör användas till sådana förstärkningsarbeten som erfordras för att möjliggöra oljegrusning eller s. k. enkel beläggning. Vid dispositionen av ifrågavarande anslagsbelopp bör, liksom tidigare, arbetsmarknadspolitiska synpunkter beaktas i fråga om företagens utväljande ur flerårsplanerna, deras lokalisering, arbetenas igångsättande, anställande av arbetskraft m. m.

Vad beträffar väg- och gatubyggandet i städerna pågår eller planeras en rad stora trafikleder och trafikaneläggningar i Stockholm och Göteborg. I Stockholm pågår utbyggnaden av Essingeleden, ombyggnaden av Tegelbacken och ombyggnaden till motorväg av vissa delar av Södertäljevägen. Bland nya större projekt kan nämnas Huvudstaledens förlängning till Brommaplan och ny bro jämte anslutningar till Lidingö. Kostnaderna härför kan beräknas till totalt ca 425 mkr. I Göteborg har utbyggnaden av Tingstadsleden, vilken nu preliminärt beräknats kosta 290 mkr., påbörjats. Arbetena på Älvsborgsleden har också igångsatts. Vidare planeras ytterligare ett betydande anläggningsarbete komma i gång under år 1964, avseende en första byggnadsetapp av Dag Hammarskjölds väg. Kostnaderna för dessa tre projekt kan preliminärt beräknas till likaledes ca 425 mkr. Här nämnda anläggningsarbeten i Stockholm och Göteborg kommer under några år framöver att taga i anspråk omkring hälften av de för väg- och gatubyggandet i städerna avsedda beloppen. Därest planeringen av dessa storprojekt släpar efter bör icke utnyttjade medel för dem omfördelas till andra projekt inom fördelningsplanen. Kraven på planeringen i övrigt för väg- och gatubyg-

gandet i städerna skärpes härigenom. Planeringsläget för storprojekten i stockholmsområdet synes i huvudsak medgiva att tidsplanen kan följas. I Göteborg har däremot planeringen för Tingstadsleden försenats. Orsakerna härtill torde åtminstone till en del vara de utomordentligt svåra grundförhållandena som ställt ovanligt stora krav på förberedande undersökningar av geoteknisk eller annan art. Omfördelning av betydande belopp till andra projekt inom fördelningsplanen har därför måst vidtagas redan under år 1963. Vissa förskjutningar i tidsschemat för Tingstadsleden får bedömas som sannolika även för de närmaste åren. Med hänsyn till vad jag anfört i det föregående, anser jag, att medelsbehovet för väg- och gatubyggande i städerna under kalenderåret 1965 kan tillgodoses med en något lägre medelstildelning än den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förordade.

Beredskapsarbeten har, som tidigare nämnts, under senare år utgjort en väsentlig del av det totala vägbyggandet på landsbygden. Under åren 1958—1962 har en växande andel av dessa medel tillförts norrlandslänen. Angivna förhållande har medfört att en väsentligt större del av vägbyggnadsverksamheten än som förutsattes i flerårsplanerna, kommit att förläggas till nämnda län. Även under år 1963 kan beredskapsarbetena i dessa län beräknas bli av avsevärd omfattning. Kungl. Maj:t har i de tidigare nämnda riktlinjerna angående flerårsplaneringen för vägbyggnadsverksamheten under åren 1964—1968 framhållit, att planeringen bör inriktas på en relativt sett mera omfattande ordinarie vägbyggnadsverksamhet i mellersta och södra Sverige än under den närmast föregående perioden. Med hänsyn bl. a. till kravet på ett effektivt utnyttjande av den i Norrland befintliga fasta organisationen för vägbyggande kommer givetvis även i fortsättningen förhållandevis betydande belopp av de ordinarie vägbyggnadsanslagen att erfordras för verksamheten i norrlandslänen.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att frågan om lokaliseringen av beredskapsarbetena inom vägbyggandet behandlades i föregående års statsverksproposition av chefen för inrikesdepartementet vid anmälan av anslaget till vissa sysselsättningspolitiska åtgärder (bil. 13, s. 90 och 91). Departementschefen anförde härvid bl. a. att det ur vägpolitisk synpunkt vore önskvärt, att friställd arbetskraft, som tillfälligt behövde beredas sysselsättning genom arbetsmarknadsmyndigheternas försorg, i vidare omfattning än hittills erhöll sådan sysselsättning i andra delar av landet än norrlandslänen. I årets statsverksproposition erinrar chefen för inrikesdepartementet om vad sålunda anförts.

Under innevarande år beräknas, enligt inhämtade uppgifter, ett femtontal vägbyggnadsföretag komma att bedrivas i väg- och vattenbyggnadsverkets regi i södra och mellersta Sverige med anlitan av huvudsakligen friställd norrländsk arbetskraft och med ianspråktagande av medel från anslaget till vissa sysselsättningspolitiska åtgärder. Under vintern 1963/64

beräknas medelsförbrukningen härför till 28 mkr. För vintern 1964/65 omfattar den planering av dylika beredskapsarbeten, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen upprättat i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen, en vägbyggnadsverksamhet i storleksordningen 50 mkr.

Slutligen vill jag här nämna, att den i prop. 1963:191 angående riktlinjer för den statliga trafikpolitiken aviserade utredningen om den översiktliga vägplaneringen inom kort torde komma att tillsättas.

Sammanfattningsvis föreslår jag en ökad medelsanvisning för det *statliga vägunderhållet* om 255 mkr. till 695 mkr.

Jag förordar vidare, att anslag till *statliga ordinarie väginvesteringar* äskas hos riksdagen med sammanlagt 560 mkr.

Det bör få ingå i Kungl. Maj:ts befogenheter på samma sätt, som gäller för innevarande budgetår, att i den mån arbetsmarknadsrådet så medgiver eller påkallar bemyndiga väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att utöka byggnadsverksamheten utöver angivna medelsomslutning om 560 mkr. genom att under budgetåret i förväg taga i anspråk erforderliga belopp av de medel på de kalenderårsberäknade anslagen, som är anvisade för den ordinarie verksamheten under andra halvåret 1965. Kungl. Maj:t bör även ha befogenhet att minska byggnadsverksamheten om detta erfordras ur arbetsmarknadssynpunkt.

I fråga om bidragsanslagen till *den kommunala väghållningen* tillstyrker jag väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om ett anslag av 76 mkr. till bidrag till underhåll av vägar och gator. För det kommunala väg- och gatubyggandet tillstyrker jag en arbetsomslutning under år 1965, som motsvarar 230 mkr. i statsbidrag. Anslaget till bidrag till byggande av vägar och gator torde böra tagas upp med detta belopp.

Vad slutligen beträffar bidragsanslagen till *enskild väghållning* tillstyrker jag väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om ett anslag av 32,5 mkr. till bidrag till underhåll av enskilda vägar. Anslaget till bidrag till byggande av enskilda vägar torde böra uppföras med 17,6 mkr. Totalt äskas alltså för bidrag till enskild väghållning 50,1 mkr.

För *administrativa och diverse ändamål* beräknar jag under andra anslag under sjätte huvudtiteln sammanlagt ca 126,1 mkr., att avräknas mot automobilskattemedlen. Under åttonde, nionde, elfte och tolfte huvudtitlarna föreslås därjämte att ca 278,8 mkr. skall avräknas mot dessa medel. Totalt skulle alltså för de till administration m. m. hänförliga ändamålen ca 404,9 mkr. avräknas mot automobilskattemedlen, vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en ökning med ca 82,5 mkr.

Enligt den sålunda redovisade beräkningen skulle det totalbelopp, som avses skola täckas av automobilskattemedlen, för budgetåret 1964/65 uppgå till sammanlagt (695+560+76+230+50,1+404,9) 2 016,0 mkr., eller exakt angivet 2 016 069 600 kr., vilket innebär en ökning i förhållande till mot-

svarande på riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslagsbelopp med omkring 425,5 mkr.

Chefen för finansdepartementet har i annat sammanhang beräknat inkomsterna på automobilskattemedlens specialbudget (inkl. trafikomläggningsskatt) för budgetåret 1964/65 till 1 920 mkr.

Sistnämnda belopp kommer alltså att helt disponeras för att täcka anslag på driftbudgeten. Den brist, som inte kan täckas med under budgetåret inflytande inkomster och som kan beräknas till (2 016—1 920) ca 96 mkr. torde få ersättas av budgetutjämningsfonden.»

I fråga om *Vägunderhållet* (punkt 12, s. 52 och 53) beräknas ett reservationsanslag av 695 mkr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Beträffande *Byggande av vägar och broar* förordas (punkt 13, s. 53—55) reservationsanslag om sammanlagt 560 mkr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

I följande sammanställning redovisas bl. a. till förenämnda ändamål för innevarande budgetår anvisade och för nästa budgetår äskade medel.

	Anslag 1962/63	Netto- utgift 1962/63	Reservation vid budget- årets utgång	Anslag 1963/64	Styrelsens förslag 1964/65	Departements- chefens förslag 1964/65
	mkr.	mkr.	mkr.	mkr.	mkr.	mkr.
Byggande av riks- vägar	245,0	216,6	179,8	275,0	320,0	295,0
Byggande av läns- vägar	169,0	144,8	87,3	202,0	193,0	210,0
Byggande av öde- bygdsvägar	11,0	10,4	12,0	5,0	12,0	11,0
Byggande av stor- broar	15,0	22,9	21,0	18,0	35,0	44,0
	440,0	394,7	300,1	500,0	560,0	560,0

Departementschefen har beträffande anslagen till byggande av vägar och broar anfört följande.

»Medelsförbrukningen för den ordinarie statliga väg- och brobyggnadsverksamheten under år 1962 uppgick till 386,4 mkr. Härav utgöres 6,4 mkr. av medel, som styrelsen medgivits taga i anspråk av de för kalenderåret 1963 anvisade och fördelade medlen till Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län för utförande av vissa förberedelsearbeten för verksamheten under nämnda år. För år 1963 har fastställts en medelsförbrukningsram av 440 mkr. inklusive förenämnda 6,4 mkr.

För väg- och vattenbyggnadsverkets vägbyggnadsverksamhet under år 1964 har riksdagen i enlighet med förslag i 1963 års statsverksproposition angivit en ram av 500 mkr.

Den vid ingången av år 1964 disponibla medelsbehållningen under förevarande anslag kan beräknas till 525,6 mkr. Den marginal om 25,6 mkr., som således skulle föreligga mellan de tillgängliga medlen och ramen för år 1964, kan komma att visa sig så liten eller så fördelad att vissa administrativa svårigheter kan uppstå att nå den tänkta medelsomslutningen av 500 mkr. Jag förutsätter att Kungl. Maj:t på samma sätt som gällt för år 1963 — i mån av behov för att uppnå den sammanlagda medelsförbrukningsramen — får bemyndiga väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att för verksamheten under år 1964 i förväg taga i anspråk medel från väganlagen för budgetåret 1964/65.

För den ordinarie statliga vägbyggnadsverksamheten under år 1965 har jag under den allmänna översikten över beräkningen av väganlagen förordat anslag om sammanlagt 560 mkr. Härav bör ett lämpligt avvägt belopp reserveras för vägbyggnadsarbeten i samband med järnvägsnedläggningar och för speciella vägbyggnadsändamål av olika slag. I anslutning härtill vill jag framhålla att enligt vad nu kan förutses behovet av vägupprustning i anledning av järnvägsnedläggningar, som aktualiseras under innevarande och nästa år, i åtskilliga fall kan beräknas medföra betydande kostnader.

Jag har berett styrelsen tillfälle att under hand ange den fördelning av anslagsmedlen, som styrelsen vid den av mig förordade totala medelsförbrukningen anser mest lämplig. Under beaktande av att de föreliggande reservationerna i väsentlig utsträckning är att hänföra till anslaget byggande av riksvägar och att medelsförbrukningen under anslaget till byggande av storbroar nu bedömes bli betydligt större än vid tidpunkten för avgivandet av anslagsframställningen har styrelsen därvid föreslagit följande fördelning, nämligen 295 mkr. eller 53 % på anslaget till byggande av riksvägar, 210 mkr. eller 37 % på anslaget till byggande av länsvägar, 11 mkr. eller 2 % på anslaget till byggande av ödebygdsvägar samt 44 mkr. eller 8 % på anslaget till byggande av storbroar. Jag finner den av styrelsen föreslagna anslagsfördelningen böra godtagas.»

I fråga om *Bidrag till underhåll av vägar och gator* föreslås (punkt 14, s. 55 och 56) ett förslagsanslag av 76 mkr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Beträffande *Bidrag till byggande av vägar och gator* föreslås (punkt 15, s. 56 och 57) ett reservationsanslag av 230 mkr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Departementschefen anför, under hänvisning till vad som anförts i den allmänna översikten över beräkningen av väganslagen, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bör givas rätt att för år 1965 ställa i utsikt statsbidrag intill ett belopp av 230 mkr. Detta innebär en höjning med 15 mkr. i förhållande till den beräknade omslutningen för år 1964. För budgetåret 1964/65 erfordras ett anslagsbelopp, som motsvarar ett bidragsbehov av 230 mkr.

I fråga om *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m.m.* förordas (punkt 16, s. 57 och 58) ett reservationsanslag av 32,5 mkr., att avräknas mot automobilskattemedlen, vilket innebär en ökning med 3,0 mkr. jämfört med innevarande budgetårs anslag. Vidare hemställs om medgivande, att statlig länegaranti under budgetåret 1964/65 må beviljas för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar intill ett totalbelopp av 500 000 kr.

Beträffande *Bidrag till byggande av enskilda vägar* föreslås (punkt 17, s. 58 och 59) ett reservationsanslag av 17,6 mkr., att avräknas mot automobilskattemedlen. Förslaget innebär en höjning av anslaget med 2,0 mkr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Sveningsson* och *Virgin* (I:422) och den andra inom andra kammaren av herr *Bohman m.fl.* (II: 505), i vilka hemställts att riksdagen måtte dels för budgetåret 1964/65 anvisa följande reservationsanslag att avräknas mot automobilskattemedlen, nämligen för vägunderhåll 735 mkr. samt för bidrag till byggande av vägar och gator 250 mkr., dels i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att den utredning om den översiktliga vägplaneringen, som förutsattes komma till stånd snarast möjligt, skall erhålla direktiv att överväga vad i motionerna anförts rörande planeringen av vägbyggandet i fasta priser samt utarbetande av treåriga, rullande investeringsplaner med beaktande av behovet av konjunkturpolitisk handlingsfrihet;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Jonasson* och *Axel Emanuel Andersson* (I:194) och den andra inom andra kammaren av herrar *Persson* i Heden och *Etmwall* (II: 238), i vilka hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om en skyndsam inventering av de mindre vägförbättringsprojekt vilka kan genomföras som beredskapsarbeten för periodiskt tillgänglig arbetskraft inom jord- och skogsbruksnäringen samt även i övrigt ge till känna vad i motionerna anförts beträffande upprustning av de mindre länsvägarna;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hermansson m.fl.* (I:531) och den andra inom andra kammaren av herr *Hansson* i Skegrie (II: 647), i vilka hemställts att riksdagen i skri-

velse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t vid budgetarbetet för 1965/66 må beakta vikten av att anslaget till vägunderhållet ökas från och med sagda budgetår, så att en sådan vägupprustning kan genomföras, som krävs med hänsyn till högertrafikreformen och näringslivets behov;

dels en inom andra kammaren av herrar *Larsson* i Norderön och *Jönsson* i Ingemarsgården väckt motion (II: 649), vari hemställts att riksdagen vid behandling av kommunikationshuvudtiteln, punkt 12, Vägunderhållet, måtte besluta en uppräknig av Kungl. Maj:ts förslag med 4 mkr., vilket möjliggör ca 15 procent anslagsökning för Jämtlands län, samt att dessa extra medel må ställas till förfogande för ett forcerat vägunderhåll inom Jämtlands län i enlighet med länsutredningens förslag och vad i motionen anförts;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Wallmark m. fl.* (I: 423) och den andra inom andra kammaren av herr *Bengtson* i Solna *m.fl.* (II: 504), i vilka föreslagits att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att vad i motionerna anförts beaktas vid fördelningen av vägmedel och att i övrigt åtgärder vidtages för att tillgodose det vägbehov som utvecklingen inom Stockholms län klart motiverar;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Bertil Pettersson m. fl.* (I: 533) och den andra inom andra kammaren av herr *Börjesson* i Glömminge *m.fl.* (II: 644), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en så skyndsamt behandling av den utredning, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen avser att lägga fram angående en fast förbindelse med Öland, att principbeslut i frågan kan fattas senast vid 1966 års riksdag;

dels en inom andra kammaren av herr *Börjesson* i Glömminge väckt motion (II: 643), vari hemställts att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära förslag angående ett visst fraktbidrag för gods som transporteras mellan fastlandet och Öland, att utgå intill dess att fast förbindelse etableras, i enlighet med vad i motionen anförts;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ferdinand Nilsson m.fl.* (I: 76) och den andra inom andra kammaren av herr *Persson* i Heden *m.fl.* (II: 95), i vilka yrkats att anslag för byggande av enskilda vägar budgetåret 1964/65 måtte med till 20,5 milj. kr. förhöjt belopp utgå av automobilskattemedel samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om förslag avseende erforderlig personalförstärkning åt vägförvaltningarna (vägmästare) att såsom i motionerna anförts medverka för upprustning av enskilda vägar enligt motortrafikens behov till en standard, som möjliggör statligt underhållsbidrag;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hermansson m. fl.* (I: 287) och den andra inom andra kammaren av herr *Mattsson m.fl.* (II: 362), i vilka hemställts att riksdagen måtte be-

sluta att till Bidrag till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 20 500 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen, samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära sådan ändring av Kungl. kungörelsen nr 793/1952 med tilläggsnr 103 av den 3 maj 1963, att byggnadsbidrag må kunna omfatta jämväl bidrag till s. k. fritidsvägar, i enlighet med vad i motionerna har anförts;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Harald Pettersson* och *Thorsten Larsson* (I: 420) och den andra inom andra kammaren av herrar *Dahlgren* och *Gustavsson* i Alvesta (II: 508), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t begära att tillämpningsföreskrifterna för bidrag till byggande av enskilda vägar ändras så att bidraget kan utgå på den totala kostnaden i enlighet med vad i motionerna anförts;

dels en inom första kammaren av herr *Erik Svedberg* väckt motion (I: 121), vari föreslagits att ny förrättning för uppskattning av kostnad för underhåll av enskild väg hålles vart sjätte år samt att vägmyndigheterna därutöver varje år justerar kostnadsberäkningen i anledning av förskjutningar i det allmänna kostnads- och löneläget;

dels en inom andra kammaren av herrar *Antby* och *Enskog* väckt motion (II: 358), vari hemställts att riksdagen må vid behandling av kommunikationsdepartementets huvudtitel punkt 14 Bidrag till enskilda vägar m. m. besluta dels att statsbidrag till underhåll av därtill berättigade enskilda vägar må utgå med 80 procent och när särskilda skäl så föranleder med 90 procent av beräknad underhållskostnad, dels till Bidrag till underhåll av enskilda vägar m.m. för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 36 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen, dels ock medgiva, att under budgetåret 1964/65 statlig lånegaranti må beviljas för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar till ett totalbelopp av 500 000 kr.;

dels ock en inom andra kammaren av herr *Hansson* i Skegrie väckt motion (II: 439), vari anhållits att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om åtgärder för anordnande av varningsmärken å enskilda vägar som korsar huvudled i enlighet med vad i motionen anförts.

Beträffande de skäl motionärerna anför till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionerna II: 505, II: 238, II: 647, II: 649, II: 504, II: 644, II: 643, I: 76, II: 362, II: 508, I: 121, II: 358 och II: 439.

Utskottet. I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, efter en redogörelse för vägnätets tillstånd och upp- rustningsbehov m.m., erinrat om sitt tidigare framlagda förslag om en investeringsserie för vägbyggnadsverksamheten på landsbygden under åren 1964—1966, vilken serie för budgetåren 1963/64—1965/66 förutsatte en medelsanvisning om resp. 500, 560 och 620 mkr. Styrelsen har under hänvis-

ning härtill hemställt om investeringsanslag för nästa budgetår om tillhoppa 560 mkr.

Departementschefen, som i fråga om de statliga väginvesteringarnas storlek för nästa budgetår biträder styrelsens förslag, redogör i anslutning härtill för det faktiska utfallet av statens utgifter för statligt och kommunalt vägbyggande under åren 1958—1962 och de beräknade utgifterna härför för åren 1963 och 1964. Enligt denna redovisning uppgår i vad avser landsbygdens vägar merinvesteringarna i förhållande till vägplanen till ca en halv miljard kronor, medan gatuinvesteringarna i städerna beräknas underskrida de i vägplanen angivna beloppen med 168 mkr. I anslutning härtill erinras dock om att fr.o.m. den 1 januari 1961 kronan till viss del övertagit väg- och gatuhållningen i ett antal städer och samhällen, som tidigare varit egna väghållare, samt att kostnaderna för ny- och ombyggnader därmed överförts till riks- och länsvägsanslagen. Förenämnda eftersläpning i förhållande till vägplanen anses därför i realiteten vara avsevärt lägre än sagda belopp om 168 mkr. anger. I motsvarande mån reduceras då också den halva miljard varmed investeringarna för landsbygdens del angivits överstiga vägplanen.

Departementschefen biträder jämväl på av styrelsen anförda skäl dess förslag om en övergång till kalenderårsberäkning för vägunderhållsanslaget. För perioden 1 juli 1964—31 december 1965 upptages för nämnda ändamål ett belopp om 695 mkr. mot av styrelsen föreslagna 800 mkr.

Av sålunda beräknade medel för vägbyggnader och vägunderhåll föreslås 40 resp. 30 mkr. — på sätt som skett för innevarande år — avsättas för arbeten i Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Vid dispositionen av dessa anslagsbelopp skall enligt departementschefen arbetsmarknadspolitiska synpunkter beaktas i fråga om företagens utväljande ur flerårsplanerna, deras lokalisering, arbetenas igångsättande samt anställande av arbetskraft m.m.

Till den kommunala väghållningen förordas 230 mkr. för byggande av vägar och gator samt 76 mkr. till underhåll av vägar och gator. Anslagen för enskild väghållning upptages med sammanlagt 50,1 mkr.

Kungl. Maj:ts sålunda framlagda förslag i fråga om den statliga, kommunala och enskilda väghållningen innebär en total anslagshöjning för nästa budgetår om 343 mkr., fördelad med 255 mkr. på det statliga vägunderhållet, 60 mkr. på det ordinarie statliga vägbyggandet, 8 mkr. på det kommunala gatuunderhållet och 15 mkr. på det kommunala gatubyggandet samt med 3 mkr. på det enskilda vägunderhållet och 2 mkr. på det enskilda vägbyggandet.

För administrativa och diverse ändamål äskas — inklusive vissa anslag under åttonde, nionde, elfte och tolfte huvudtitlarna — sammanlagt 404,9 mkr. Det totalbelopp, som avses skola läckas av automobilskattemedlen

skulle enligt beräkningarna därmed uppgå till sammanlagt (695 + 560 + + 76 + 230 + 50,1 + 404,9 =) 2 016 mkr. I förhållande till motsvarande på riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslag innebär detta en ökning med ca 425,5 mkr. Då inkomsterna (inklusive trafikomläggnings-skatt) av automobilskattemedlen beräknas till 1 920 mkr., skulle således det under budgetutjämningsfonden redovisade överskottet på vägväsendets specialbudget, vilket per den 30 juni 1963 uppgick till ca 742 mkr., komma att minskas med ca 96 mkr.

Utskottet, som för sin del biträder Kungl. Maj:ts förslag i fråga om den statliga och kommunala vägbyggnads- och vägunderhållsverksamheten, konstaterar med tillfredsställelse att det nu befunnits möjligt att övergå till kalenderårsberäkning jämväl för vägunderhållsanslaget. Vidare vill utskottet kraftigt understryka departementschefens uttalande att de statliga insatserna för utbyggnad av vägnätet — mot bakgrund av den snabba utvecklingen av landsvägstransporterna — bör ytterligare ökas. Vad departementschefen i detta sammanhang i övrigt anfört och förordat har icke heller givit utskottet anledning till erinran, även om utskottet alltjämt finner det tveksamt huruvida systemet med specialdestination av vissa byggnads- och underhållsmedel hör bibehållas.

Av utskottets sålunda intagna ståndpunkt följer att utskottet ej kan tillstyrka de i motionerna I: 422 och II: 505 framförda yrkandena att anslagen till vägunderhåll och till bidrag till byggande av vägar och gator skall upptagas med 735 resp. 250 mkr.

Ej heller har utskottet funnit sig böra biträda det i nämnda motioner framförda yrkandet, att riksdagen må hos Kungl. Maj:t hemställa att den av departementschefen aviserade utredningen rörande vägplanens revidering skall erhålla direktiv att överväga vad i motionerna anförts rörande planeringen av vägbyggandet i fasta priser samt utarbetande av treåriga rullande investeringsplaner med beaktande av behovet av konjunkturpolitisk handlingsfrihet. Utskottet, som alltså avstyrker motionerna i fråga, vill dock i sammanhanget — i likhet med vad som skedde vid 1962 och 1963 års riksdagar — understryka angelägenheten av att väg- och vattenbyggnadsstyrelsens planering och samordning av vägbyggnadsverksamheten i görligaste mån underlättas genom att riktlinjer för vägpolitiken under ett begränsat antal år uppdrages.

Utskottet anser sig följaktligen inte heller kunna biträda det i motionen II: 649 framförda yrkandet om en uppräknig av vägunderhållsanslaget med 4 mkr., vilka medel enligt motionärerna skulle ställas till förfogande för ett forcerat vägunderhåll inom Jämtlands län. Motionen i fråga avstyrkes därför.

I motionerna I: 531 och II: 647 har yrkats att riksdagen måtte hemställa att Kungl. Maj:t vid budgetarbetet för 1965/66 beaktar vikten av att an-

slaget till vägunderhållet ökas fr.o.m. sagda budgetår, så att en sådan vägupprustning kan genomföras, som kräves med hänsyn till högertrafikreformen och näringslivets behov. De av motionärerna därvid aktualiserade spörsmålen berör emellertid frågor av så central betydelse för väg- och vattenbyggnadsverkets verksamhet att det måste förutsättas att styrelsen själv beaktar desamma vid upprättandet av sina pelita samt att de därmed i vederbörlig ordning prövas av Kungl. Maj:t. Vid sådant förhållande kan utskottet icke finna det påkallat att från riksdagens sida en särskild framställning i ämnet göres. Utskottet avstyrker alltså motionerna.

Vidkommande de i motionerna I: 194 och II: 238 framställda yrkandena att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om en skyndsam inventering av de mindre vägförbättringsprojekt, vilka kan genomföras som beredskapsarbeten för periodiskt tillgänglig arbetskraft inom jord- och skogsbruksnäringen, samt även i övrigt ge till känna vad i motionerna anförts beträffande upprustning av de mindre länsvägarna, vill utskottet erinra om att motioner av samma innebörd väcktes vid fjolårets riksdag. Utskottet framhöll i anledning härav att i vägplanen framlagts förslag till såväl utformning av riksvägnätet som upprustning av länsvägnätets skilda delar. Den med utgångspunkt härifrån föreslagna investeringsserien omsättes i flerårsplaner, som upprättas för femårsperioder och i enlighet med vägstadgans bestämmelser förnyas vart tredje år. Fördelningen av investeringsmedel de skilda landsdelarna och väggrupperna emellan sker därvid på grundval av en noggrann angelägenhetsgradering och efter vederbörande regionala och lokala vägmyndigheters hörande. Ett fortsatt utredningsarbete och härpå grundad fortlöpande prövning av utbyggnadsbehovet ingår också därvid såsom ett led i vägplanens uppföljande. Under hänvisning till sålunda anförda förhållanden avstyrktes motionerna i fråga. Någon anledning till ändrat ståndpunktstagande från utskottets sida torde icke föreligga, varför jämväl de nu aktuella motionerna avstyrkes.

I motionerna I: 423 och II: 504 har yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att vad i motionerna anförts beaktas vid fördelning av vägmedlen och att i övrigt åtgärder vidtages för att tillgodose de vägbehov som utvecklingen inom Stockholms län klart motiverar. Även om de sålunda framställda yrkandena ur vissa synpunkter kan framstå som välmotiverade vill utskottet dock framhålla att just förhållanden av de slag motionärerna åberopar konstituerar de faktorer vägmyndigheterna har att beakta vid det flerårsplanearbete och den fördelning av medel skilda landsdelar och väggrupper emellan, varom utskottet i det föregående erinrat. Med hänsyn härtill och då utskottet följaktligen anser de av motionärerna aktualiserade frågorna böra prövas i den för handläggning av vägärenden stadgade ordningen avstyrkes motionerna. I anslutning härtill må dock erinras om de nyligen tillkännagivna planerna på utförande av beredskapsarbeten i större omfattning på den s.k. Värmdöleden, varigenom motionärernas önskemål delvis torde komma att tillgodoses.

I motionerna I: 533 och II: 644 har hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär en så skyndsamt behandling av den utredning som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen avser att lägga fram angående en fast förbindelse med Öland att principbeslut i frågan kan fattas senast vid 1966 års riksdag. Motionärerna har därvid hänvisat till vissa uttalanden av dels departementschefen i propositionen nr 191 till 1963 års riksdag, dels sammansatta stats- och tredje lagutskottet i dess utlåtande över förenämnda proposition, dels ock väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i dess år 1963 avgivna petita. Med hänsyn bl.a. till innebörden av nämnda uttalanden kan utskottet för sin del icke finna någon särskild framställning i ämnet från riksdagens sida påkallad och avstyrker därför motionerna.

Ej heller har utskottet funnit sig kunna biträda det i motionen II: 643 gjorda yrkandet att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär förslag angående särskilt fraktbidrag för gods som transporteras mellan fastlandet och Öland, att utgå intill dess fast förbindelse etableras.

Vidkommande statsbidragsgivningen till enskild väghållning får utskottet anföra följande.

I motionerna I: 76 och II: 95 har hemställts dels att anslaget till byggande av enskilda vägar för nästa budgetår upptages med ett till 20,5 mkr. förhöjt belopp, dels att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om förslag avseende erforderlig personalförstärkning åt vägförvaltningarna att såsom i motionerna anförts medverka för upprustning av enskilda vägar enligt motortrafikens behov till en standard som möjliggör statligt underhållsbidrag. I de båda motionerna I: 287 och II: 362 har likaledes hemställts om ett till 20,5 mkr. höjt anslag till byggande av enskilda vägar, varjämte yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte begära sådan ändring av gällande bidragsbestämmelser att byggnadsbidrag må kunna omfatta jämväl bidrag till s.k. fritidsvägar. Vidare har i motionerna I: 420 och II: 508 hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att tillämpningsföreskrifterna för bidrag till byggande av enskilda vägar ändras så att bidraget kan utgå på den totala kostnaden i enlighet med vad i motionerna anförts.

I motionen I: 121 föreslås att ny förrättning för uppskattning av kostnaden för underhåll av enskilda vägar skall hållas vart sjätte år samt att vägmyndigheterna därutöver varje år justerar kostnadsberäkningen i anledning av förskjutningar i det allmänna kostnads- och löneläget.

Slutligen har i motionen II: 358 hemställts dels att statsbidraget till underhåll av därtill berättigade enskilda vägar må utgå med 80 procent och när särskilda skäl så föranleder med 90 procent av de beräknade underhållskostnaderna, dels ock att till bidrag till underhåll av enskilda vägar för budgetåret 1964/65 anvisas ett reservationsanslag av 36 mkr.

I anledning av nu förevarande motioner vill utskottet erinra om att fjol-

årets riksdag hade att pröva vissa av Kungl. Maj:t, på grundval av ett av 1960 års vägsakkunniga avgivet betänkande i frågan, framlagda förslag rörande statsbidragsgivningen till enskilda vägar. Utskottet framhöll därvid att dessa förslag, vilka sedermera godtogs av riksdagen, innebar avsevärda förbättringar och förenklingar av bidragsreglerna och därför syntes väl ägnade att läggas till grund för den fortsatta bidragsverksamheten. Förslagen innebar främst en genomgående femprocentig höjning av de skilda bidragen på området. Ett av utredningen framlagt förslag om ersättande av de vart femte år återkommande s. k. omuppskattningarna av underhållskostnaderna med en på grundval av vissa stickprov företagen schematisk årlig uppräknig hade departementschefen emellertid icke funnit sig beredd att biträda utan viss ytterligare överarbetning. En sådan översyn ansågs böra grundas på praktiska försök i tre län under ett par års tid, vilket förslag utskottet förklarade sig ej vilja motsätta sig.

Vid bedömningen av de med statsbidragsgivningen till enskild väghållning sammanhängande frågorna måste, även enligt utskottets uppfattning, hänsyn tagas till det enskilda vägnätets betydelse för näringslivet och kommunikationerna i allmänhet. Det är därför också av intresse för såväl det allmänna som väghållarna själva att de enskilda vägarna utbygges och underhålls på ett rationellt och ändamålsenligt sätt. Av samma skäl och med beaktande jämväl av kostnaderna för denna väghållning framstår därvid en insats från statens sida som välmotiverad.

I förevarande sammanhang måste dock beaktas att avsevärda förbättringar i bidragsgivningen nyligen genomförts och att vissa undersökningar pågår i syfte att åstadkomma ytterligare förbättringar. Vad särskilt avser de s. k. fritidsvägarna torde frågan om dessa ur skilda aspekter komma att prövas av såväl 1960 års vägsakkunniga som 1962 års fritidsutredning. Beträffande en med kortare intervaller återkommande schematisk uppräknig av underhållskostnaderna pågår dessutom vissa försök rörande möjligheterna att åstadkomma en sådan.

Närmare erfarenheter av den ökade bidragsgivningen ävensom resultaten av pågående utredningar och undersökningar på området synes enligt utskottets uppfattning böra avvaktas innan beslut fattas om ytterligare ändringar av bidragsreglerna. Utskottet, som biträder Kungl. Maj:ts förslag till medelsberäkning för nästa budgetår — innebärande att till byggande och underhåll av enskilda vägar anvisas respektive 17,6 och 32,5 mkr. — har med beaktande av det anförda icke funnit sig berett att tillstyrka motionärernas yrkanden. Samtliga nu berörda motioner avstyrkes därför.

I motionen II: 439 har anhållits att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om åtgärder i enlighet med vad i motionen anförts för anordnandet av varningsmärken å sådana enskilda vägar som korsar huvudled. I anledning härav må framhållas att enligt vad utskottet erfarit åtgärder av det slag motionären åsyftat redan för åtskilliga år sedan vidtagits av väg- och vat-

tenbyggnadsverket, genom vars försorg även en viss fortlöpande översyn på området sker. Någon särskild åtgärd i frågan från riksdagens sida torde följaktligen icke vara påkallad, varför motionen i fråga avstyrkes.

Under återropande av det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 649 ävensom motionerna I: 422 och II: 505, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, till *Vägunderhållet* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 695 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

II. att motionerna I: 531 och II: 647 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

III. att riksdagen må för budgetåret 1964/65 anvisa följande reservationsanslag, att avräknas mot automobilskattemedlen, nämligen till

a) <i>Byggande av riksvägar</i>	295 000 000 kr.
b) <i>Byggande av länsvägar</i>	210 000 000 »
c) <i>Byggande av ödebygdevägar</i>	11 000 000 »
d) <i>Byggande av storbroar</i>	44 000 000 »

IV. att motionerna I: 422 och II: 505, såvitt de avser skrivelse till Kungl. Maj:t, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

V. att motionerna I: 194 och II: 238 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

VI. att motionerna I: 423 och II: 504 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

VII. att motionerna I: 533 och II: 644 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

VIII. att motionen II: 643 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

IX. att riksdagen må till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 76 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

X. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 422 och II: 505, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 230 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

XI. beträffande statsbidrag till underhåll av enskilda vägar
a) att motionen II: 358, såvitt den avser bidragsprocenten, icke må av riksdagen bifallas;

b) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 358, såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m.m.* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 32 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

XII. att riksdagen må medgiva att under budgetåret 1964/65 statlig lånegaranti må beviljas för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar till ett totalbelopp av 500 000 kr.;

XIII. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 76 och II: 95 ävensom I: 287 och II: 362, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 17 600 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

XIV. att motionerna I: 76 och II: 95, såvitt de avser skrivelse till Kungl. Maj:t, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

XV. att motionerna I: 287 och II: 362, såvitt de avser skrivelse till Kungl. Maj:t, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

XVI. att motionerna I: 420 och II: 508 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

XVII. att motionen I: 121 icke må av riksdagen bifallas;

XVIII. att motionen II: 439 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

12: o) **Kostnader för övergång till högertrafik.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 59—61) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader för övergång till högertrafik* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

13: o) **Utredningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 61 och 62), som innebär en oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utredningar* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

14: o) **Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 62 och 63) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

15: o) **Avsättning till statens automobilskattemedelsfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 63) får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

16: o) **Bidrag till vatten- och avloppsanläggningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 22, s. 63 och 64) föreslagit riksdagen att till Bidrag till vatten- och avloppsanläggningar för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 70 mkr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att anslaget ökas med 10 mkr.

Departementschefen biträder väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om en höjning av anslaget med 10 mkr. Därvid räknar departementschefen i likhet med styrelsen med oförändrad medelstildelning för beviljande av s.k. förtursbidrag eller direktbidrag till avloppsreningsverk.

Utskottet har tidigare påtalat eftersläpningen i bidragsgivningen på förevarande område samt de olägenheter detta ur skilda synpunkter medför för bidragstagarna — icke minst genom den långa väntetiden för erhållande av bidrag. Även om under senare år en viss förbättring därvidlag torde ha skett — bl.a. till följd av en rationalisering av metodiken vid bidragsärendenas handläggning — är eftersläpningen alltjämt betydande.

Utskottet, som med hänsyn härtill finner den föreslagna anslagshöjningen välmotiverad, vill i sammanhanget erinra om att sedan åtskilliga år tillbaka medel från anslaget i enlighet med riksdagens beslut må disponeras för forsknings- och utvecklingsarbete inom här ifrågavarande område. I samma ordning bestrides kostnader avseende s.k. översiktliga vatten- och avloppsutredningar. Enligt vad utskottet erfarit föreligger också ett stigande behov av bidrag till upprättande av generalplaner för vatten- och avloppsanläggningar för den ständigt ökande fritidsbebyggelsen, vilket jämväl synes böra tillgodoses.

Under hänvisning till det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vatten- och avloppsanläggningar* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 000 kr.

Vägtrafikväsendet

17:o) **Registrering av motorfordon.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 65) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Registrering av motorfordon* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

18:o) **Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid järnvägs korsningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 25, s. 66—69) föreslagit riksdagen att till Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid järnvägs korsningar för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 4 250 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Under riksstatens sjätte huvudtitel är för innevarande budgetår uppförda ett reservationsanslag av 4 250 000 kr. till bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar och ett reservationsanslag av 500 000 kr. till bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid vissa järnvägs korsningar.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagit, att det förstnämnda anslaget minskas med 500 000 kr. och att det senare anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen har anført i huvudsak följande.

Järnvägsstyrelsen har i samråd med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen på Kungl. Maj:ts uppdrag företagit en översyn av grunderna för ifrågavarande statsbidragsgivning och i anledning därav föreslagit vissa ändringar av bidragsbestämmelserna. Förslagen innebär huvudsakligen en utvidgning av möjligheterna att erhålla statsbidrag, enhetliga bestämmelser för bidrag till säkerhetsanordningar och till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder samt förenklad handläggning av bidragsärendena.

Enligt förslaget skall statsbidrag kunna utgå även till kostnad för kryssmärken och för åtgärd, som medför utgiftsbesparing för järnvägen. Genom de föreslagna bestämmelserna avses att öppna möjlighet för järnvägsföretag att erhålla bidrag bl.a. till automatisering av säkerhetsanordningar. Bidraget föreslås i detta fall utgå med 90 % av halva kostnaden för automatiseringen. Vidare skall bidrag kunna utgå till järnvägsföretag, då detta träffat avtal med vederbörande intressenter om fördelning av kostnaderna för säkerhetsanordningar eller trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder. I anslutning härtill föreslås borttagande av den nuvarande föreskriften, att järnvägsföretag för erhållande av bidrag skall förbinda sig att avstå från ytterligare bidrag till kostnaderna för anläggning, drift och underhåll av samtliga de anordningar, för vilka statsbidrag beviljas. Slutligen föreslås, att bidrag skall kunna utgå till kostnad för marklösen och ersättning, som utgivits för skada och intrång.

De av järnvägsstyrelsen framlagda förslagen synes mig väl ägnade att

främja tillkomsten av ur trafiksäkerhetssynpunkt angelägna säkerhetsanordningar och innebär en rikligare ekonomisk fördelning av kostnaderna mellan järnvägs- och vägtrafikintressena. Jag anser mig därför böra tillstyrka de föreslagna ändringarna. Vidare biträder jag förslaget, att bidragsbestämmelserna bör göras enhetliga för både säkerhetsanordningar och andra trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder.

För att åstadkomma en förenklad handläggning av bidragsärendena har styrelsen, i vad avser bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar, föreslagit dels att bidraget skall bestämmas på grundval av den beräknade anläggningskostnaden, dels att prövningen av bidragsärendena skall överflyttas från Kungl. Maj:t till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. I föreliggande fall synes mig ur flera synpunkter lämpligt att bidraget, i likhet med vad nu är fallet i fråga om bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande anordningar vid vissa järnvägs korsningar, utgår på den beräknade kostnaden. Jag har därför intet att erinra mot förslaget i denna del. Ej heller har jag något att erinra mot att handläggningen av hithörande ärenden överflyttas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Det framlagda förslaget förutsätter, att de båda nuvarande bidragsanslagen sammanföres till ett anslag. Jag föreslår därför, att anslagen sammanslås till ett nytt anslag benämnt Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid järnvägs korsningar. Eventuella reservationer vid utgången av budgetåret 1963/64 å de två nuvarande anslagen torde därvid överföras till det nya anslaget.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vid bifall till här framlagda förslag senare utfärda erforderliga bestämmelser om bidragsgivningen i enlighet med de riktlinjer som angivits.

Med hänsyn till förefintliga reservationer bör medelsbehovet för budgetåret 1964/65 beräknas till 4 250 000 kr. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bör för nämnda budgetår medgivas rätt att utbetala statsbidrag om sammanlagt högst 5 500 000 kr.

I en inom andra kammaren av herr *Börjesson* i Glömminge väckt motion (II: 642) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att statens järnvägar får i uppdrag att undersöka om genomförande av i denna motion föreslagna åtgärder kan förebygga olyckor vid järnvägsövergångar.

Beträffande de skäl motionären anfört till stöd för sitt yrkande får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet. Under förevarande punkt förordas av departementschefen, på grundval av ett av järnvägsstyrelsen i samråd med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagt förslag i ämnet, vissa ändringar av bidragsbestämmelserna avseende säkerhetsanordningar m.m. vid järnvägs korsningar. Förslagen innebär huvudsakligen en utvidgning av möjligheterna att erhålla statsbidrag, enhetliga bestämmelser för bidrag till säkerhetsanordningar och till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder samt förenklad handläggning av bidragsärendena. Förslaget förutsätter att de båda nuvarande bidragsanslagen sammanslås till ett, vilket av departementschefen föreslås skola benämnas Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid järnvägs korsningar.

Utskottet finner för sin del den sålunda föreslagna utvidgningen och rationaliseringen av statsbidragsgivningen på förevarande område välmotiverad och biträder därför Kungl. Maj:ts förslag. Vidkommande den i motionen II: 642 aktualiserade frågan får utskottet anföra följande.

Motionären har hemställt att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att statens järnvägar får i uppdrag att undersöka om genomförandet av vissa i motionen föreslagna åtgärder — innebärande anbringandet av dubbla alarmklockor vid järnvägsövergångar — kan förebygga olyckor vid dessa övergångar. Enligt vad utskottet erfarit har emellertid förslag av liknande beskaffenhet redan tidigare prövats av järnvägsstyrelsen, som även till Kungl. Maj:t redovisat sitt ställningstagande i frågan. Med hänsyn härtill och då utskottet anser sig kunna förutsätta att styrelsen med största uppmärksamhet följer utvecklingen på förevarande område samt vidtager i anledning därav eventuellt erforderliga åtgärder kan utskottet icke finna det motiverat att på sätt motionären föreslagit en särskild framställning i ämnet göres från riksdagens sida. Motionen i fråga avstyrkes följaktligen.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må till *Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 4 250 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

II. att motionen II: 642 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

19:o) **Statens biltrafiknämnd: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 70 och 71), innebärande en uppräknig av anslaget med 74 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	30 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	32 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	652 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	250 000
	Summa kr. 964 000

b) till *Statens biltrafiknämnd: Avlöningar* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 964 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

20:o) **Statens biltrafiknämnd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 71 och 72), som innebär en anslagsökning med 8 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens biltrafiknämnd: Omkostnader* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 104 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

21:o) **Statens trafiksäkerhetsråd m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 28, s. 72 och 73) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad stat för statens trafiksäkerhetsråd m. m., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65, dels ock till Statens trafiksäkerhetsråd m. m. för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 290 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 228 000 kr.

Statens trafiksäkerhetsråd har föreslagit, att anslaget ökas med 33 300 kr.

Departementschefen har icke ansett sig kunna tillstyrka rådets förslag till personal- och tjänsteförändringar. Under hänvisning till vad som anföres under nästföljande anslagspunkt beräknar departementschefen dock under förevarande anslagspunkt medel för en nyinrättad tjänst som laborator i Bg 1 i trafiksäkerhetsforskning.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels en inom andra kammaren av herr *Nyberg m. fl.* väckt motion (II: 440), vari hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om tillsättande av ett särskilt statligt organ för trafiksäkerhetsfrågorna med uppgift att följa trafikutvecklingen i olika detaljer och fortlöpande framlägga förslag till effektivare åtgärder för att motverka olycksriskerna i trafiken;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Eric Gustaf Peterson* (I: 52) och den andra inom andra kammaren av herr *Rimås* (II: 67), i vilka hemställts att riksdagen måtte dels till en ny anslagspost, förslagsvis benämnd *Försök med skärpt trafikövervakning*, under sjätte huvudtiteln för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor för att möjliggöra försök under särskilda perioder, föregångna och uppföljda av intensiv trafikpropaganda, under vilka trafikövervakningen skärpes, så att trafikövervakningens betydelse för trafiksäkerheten blir bättre kartlagd, dels ock i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att 1961 års trafiksäkerhetskommitté får i uppdrag att verkställa utred-

ning om utfallet av den begärda försöksverksamheten och därmed sammanhängande spörsmål;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Wanhainen* och *Lage Svedberg* (I: 336) och den andra inom andra kammaren av fru *Lindekvist m.fl.* (II: 361), i vilka hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om att rekommendation, förslagsvis genom skolöverstyrelsen, tillställs de lokala skolmyndigheterna att vid trafikundervisning reflexmateriel demonstreras och utdelas;

dels en inom andra kammaren av herrar *Svenungsson* och *Edlund* väckt motion (II: 68), vari hemställts att riksdagen måtte till kostnader för reflexanordningar för skolbarn anvisa ett förslagsanslag av 330 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Sveningsson* och *Virgin* (I: 534) och den andra inom andra kammaren av herrar *Bohman* och *Ringaby* (II: 652), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att försök verkställes att åstadkomma ökad trafiksäkerhet under särskilda perioder utan fartbegränsning men med skärpt trafikövervakning och intensiv trafiksäkerhetspropaganda.

Beträffande de skäl motionärerna anfört som stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna II: 440, II: 67, II: 361, II: 68 och I: 534.

Utskottet, som biträder Kungl. Maj:ts förslag, har i förevarande sammanhang också tagit ställning till vissa motionsledes väckta frågor och får härom anföra följande.

I motionen II: 440 har yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om tillsättande av ett särskilt statligt organ för trafiksäkerhetsfrågorna med uppgift att följa trafikutvecklingen i olika detaljer och fortlöpande framlägga förslag till effektivare åtgärder för att motverka olycksriskerna i trafiken. I anledning därav må erinras om att motioner av liknande innebörd väckts vid 1963 års riksdag. I sitt utlåtande (SU 198) över dessa framhöll utskottet bl. a. att chefen för kommunikationsdepartementet i propositionen nr 191, angående riktlinjer för den statliga trafikpolitiken m. m., anmält att han hade för avsikt att inhämta Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillsätta en utredning i särskild ordning om transportforskningens organisation m. m. Bl. a. med hänsyn till vad i samband därmed anfördes förutsatte utskottet att de av motionärerna aktualiserade frågorna skulle bli föremål för prövning på sätt i motionerna förordats. Departementschefen har numera, med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 14 februari 1964, tillsatt den aviserade utredningen. I de direktiv som i samband därmed meddelats denna har bl. a. framhållits att utredningen bör

överväga de spörsmål som av utskottet berördes i dess förenämnda utlåtande. Då med hänsyn härtill någon särskild framställning i ämnet från riksdagens sida ej synes erforderlig avstyrkes motionen i fråga.

I de likalydande motionerna I: 52 och II: 67 har hemställts att riksdagen måtte till en ny anslagspost, förslagsvis benämnd Försök med skärpt trafikövervakning, under sjätte huvudtiteln för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr. för att möjliggöra försök under särskilda perioder, föregångna och uppföljda av intensiv trafikpropaganda, under vilka trafikövervakningen skärpes, så att trafikövervakningens betydelse för trafiksäkerheten blir bättre kartlagd. Vidare föreslås att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer att 1961 års trafiksäkerhetskommitté får i uppdrag att verkställa utredning om utfallet av den begärda försöksverksamheten och därmed sammanhängande spörsmål.

Även om utskottet i och för sig finner motionärernas synpunkter beaktansvärda har utskottet dock — bl. a. i avvaktan på eventuella förslag i anledning av 1961 års trafiksäkerhetskommittés nyligen avgivna betänkande — icke funnit sig böra tillstyrka motionärernas yrkanden.

Av samma skäl har utskottet ej heller funnit sig böra biträda det i motionerna I: 534 och II: 652, såvitt nu är i fråga, framställda yrkandet att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer att försök verkställas att åstadkomma ökad trafiksäkerhet under särskilda perioder utan fartbegränsning men med skärpt trafikövervakning och intensiv trafiksäkerhetspropaganda. Motionerna i fråga avstyrkes därför.

I motionen II: 68 har yrkats att riksdagen måtte till kostnader för reflexanordningar för skolbarn anvisa ett förslagsanslag av 330 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen. Även om utskottet anser de av motionärerna därvid föreslagna åtgärderna ur trafiksäkerhetssynpunkt vara av stort värde har utskottet dock inte funnit sig berett att tillstyrka den föreslagna anslagsanvisningen och avstyrker därför motionen.

Ej heller har utskottet ansett sig kunna tillstyrka att — på sätt i motionerna I: 336 och II: 361 förordats — riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om att rekommendation, förslagsvis genom skolöverstyrelsen, tillställas de lokala skolmyndigheterna att vid trafikundervisning reflexmateriel demonstreras och utdelas. Jämväl dessa motioner avstyrkes följaktligen.

I enlighet med det anförda hemställer utskottet,

1. att riksdagen må

a) godkänna följande stat för statens trafiksäkerhetsråd, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1964/65:

Stat

Avlöningar

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, *förslagsvis* ... 32 000

2. Arvoden till ledamöter	45 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	76 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	46 000
	<hr/>
	199 000

Omkostnader

1. Kostnader för snabbstatistik rörande vägtrafikolyckor	56 000
2. Övriga omkostnader	35 000
	<hr/>
	91 000

Summa kr. 290 000

b) till *Statens trafiksäkerhetsråd m.m.* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 290 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

II. att motionen II: 440 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

III. att motionerna I: 52 och II: 67, såvitt de avser särskild medelsanvisning till försök med skärpt trafikövervakning, icke må av riksdagen bifallas;

IV. att motionerna I: 52 och II: 67, såvitt de avser skrivelse till Kungl. Maj:t, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

V. att motionerna I: 534 och II: 652, såvitt nu är i fråga, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

VI. att motionen II: 68 icke må av riksdagen bifallas;

VII. att motionerna I: 336 och II: 361 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

22:o) **Kostnader för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning.** Kungl. Maj:t har (punkt 29, s. 74—77) föreslagit riksdagen att till Kostnader för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 1 150 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 900 000 kr.

Statens trafiksäkerhetsråd har hemställt, att anslaget ökas med 300 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

Jag har intet att erinra mot trafiksäkerhetsrådets beräkning av medelsbehovet å anslaget, vilket innebär en ökning med 300 000 kr. I anledning

av trafiksäkerhetsrådets förslag om inrättande av särskilda forskartjänster föreslår jag, att vid rådet inrättas en tjänst som laborator i Bg 1 i trafik-säkerhetsforskning med medicine doktorn, docenten S. B. Aldman som förste innehavare. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter rörande ifrågavarande tjänst. Medel för avlöningskostnaderna bör beräknas under rådets administrationsanslag. Med hänsyn härtill bör den förenämnda — av mig tillstyrkta — ökningen av medelstilledningen med 300 000 kr. fördelas med 50 000 kr. på administrationsanslaget och 250 000 kr. på förevarande anslag. Den föreslagna ökningen av medelstilledningen innebär en kraftig höjning av forskningsmedlen och bör följaktligen möjliggöra en väsentligt intensifierad trafik-säkerhetsforskning.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Kostnader för vetenskaplig trafik-säkerhetsforskning* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 1 150 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

23:o) Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 77—80), som innebär en ökning av anslaget med 200 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1964/65 anvisa ett anslag av 1 400 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Sjöfart

Sjöfartsverket

24:o) Sjöfartsstyrelsen: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31, s. 81—84) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de övergångsanordningar som föranledes av de i statsrådsprotokollet framlagda förslagen, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för sjöfartsstyrelsen, som föranledes av de i statsrådsprotokollet framlagda förslagen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjöfartsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65, dels ock till Sjöfartsstyrelsen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 6 998 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 6 558 000 kr.

Sjöfartsstyrelsen har föreslagit en ökning av anslaget med 873 000 kr.

Beträffande remissutlåtande av *statens lönenämnd* får utskottet hänvisa till propositionen (s. 83).

Departementschefen har anfört följande.

Jag föreslår, att fyr- och elektrobyrån förstärkes med en tjänst som byrådirektör i Ag 27. Härigenom bortfaller lönekostnaderna för en byrådirektörstjänst i Ag 25 under anslaget till driftkostnader för radionavigeringsstationer. På kanslibyrån bör en tjänst som kanslibitråde i Ae 7 och tre tjänster som kontorsbiträde i Af 2/Ae 5 inrättas. Vidare bör juridisk-sociala byrån förstärkas med en tjänst som biträdande sjöteknisk konsulent i Ag 21. Slutligen bör en tjänst som förste byråsekreterare i Ae 21 inrättas på ekonomiska byrån.

Jag beräknar vidare medel för de lönegradsförändringar som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor.

I övrigt anser jag mig icke kunna biträda styrelsens förslag till personal- och tjänsteförändringar.

Fr. o. m. den 1 oktober 1964 skall sjöbefälsskolorna inordnas under den nya skolöverstyrelsen. Sjöfartsstyrelsens överinseende över skolorna kommer därmed att upphöra. Med anledning härav kan fr. o. m. nämnda dag följande tjänster på juridisk-sociala byrån indragas, nämligen en tjänst som överinspektör i Ao 27, en som överinspektör i Ae 27 samt en som kansliskrivare i Ao 11. I samband härmed bör dock medel beräknas för en kanslibiträddestjänst i Ag 7 på byrån.

Med hänsyn till det under senare år kraftigt ökande antalet småbåtar har det befunnits nödvändigt att samordna och intensifiera upplysningsverksamheten i fråga om sjösäkerhets- och sjötrafikförhållandena. För innevarande budgetår har särskilda medel ställts till styrelsens förfogande för sjövettspropaganda. För nästa budgetår kommer jag att under styrelsens omkostnadsanslag föreslå ytterligare medel för detta ändamål. Vidare har ökade medel ställts till styrelsens förfogande för bidrag till byggande och underhåll av småbåtshamnar. För att verksamheten inom berörda områden skall kunna bedrivas ändamålsenligt erfordras viss personalförstärkning vid sjöfartsstyrelsen. Efter samråd med chefen för handelsdepartementet föreslår jag, att extra ordinarie byråchefen vid de statliga krisorganen E. E. E. Carbell, som tjänstgör hos sjöfartsstyrelsen sedan den 1 januari 1964, definitivt överflyttas till styrelsen med uppgift att bl. a. fullgöra här ifrågasvarande göromål. För Carbell, som f. n. åtnjuter lön enligt lönegraden Be 1, torde fr. o. m. nästa budgetår vid sjöfartsstyrelsen böra inrättas en personlig tjänst i nämnda lönegrad.

Utskottet. Av vad departementschefen sålunda anfört framgår bl. a. att sjöbefälsskolorna fr. o. m. den 1 oktober 1964 inordnas under den nya skolöverstyrelsen. Utskottet, som biträder Kungl. Maj:ts förslag till anslagsberäkning för nästa budgetår, har icke heller funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i sammanhanget i övrigt anfört och hemställer följaktligen,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de övergångsanordningar som föranledes av de i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1964 framlagda förslagen;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för sjöfartsstyrelsen, som föranledes av förslagen i nämnda statsrådsprotokoll;

c) godkänna följande avlöningsstat för sjöfartsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1964/65:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 179 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	8 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 507 000
4. Särskilda löneförmåner, <i>förslagsvis</i>	195 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 109 000
Summa kr.	6 998 000

d) till *Sjöfartsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 6 998 000 kr.

25:o) **Sjöfartsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 85 och 86), som innebär en anslagsökning med 1 143 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöfartsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 2 508 000 kr.

26:o) **Lots- och fyrstaten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33, s. 87—91) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för lots- och fyrstaten som föranledes av förslagen i statsrådsprotokollet, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de övergångsanordningar som kan bli erforderliga i anledning av i nämnda statsrådsprotokoll redovisade rationaliseringsåtgärder inom lots- och fyrstaten, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65, dels till Lots- och fyrstaten: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 29 052 000 kr., dels ock medgiva att det för budgetåret 1962/63 anvisade reservationsanslaget *Ersättningar i anledning av flyttning av lotsplatsen i Salmis* må användas på sätt som föreslagits i statsrådsprotokollet.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 26 948 000 kr.

Sjöfartsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 2 173 000 kr.

Departementschefen har anfört i huvudsak följande.

Som ett led i de pågående strävandena att rationalisera lotsplatsorganisationen kommer i enlighet med statsmakternas beslut Ratans lotsplats att slopas fr. o. m. den 1 januari 1964. Genom att fem lots- och båtmantjänster kan indragas, minskar personalkostnaderna för nästa budgetår med ca 45 000 kr.

Till följd av att lotsplikten slopats i Falsterbokanalen föreslår sjöfartsstyrelsen, att en lotstjänst vid Öresunds södra lotsplats indrages fr. o. m. nästa budgetår. Vidare föreslås att Stedsholmens och Kulleys lotsplatser slopas fr. o. m. den 1 oktober 1964, vilket möjliggör indragning av åtta lots- och båtmantjänster. De minskade avlöningskostnaderna i anledning av dessa förslag kan för nästa budgetår uppskattas till ca 120 800 kr. Jag tillstyrker de föreslagna ändringarna i lotsplatsorganisationen och härigenom föranledd personalindragning jämte andra personaldispositioner.

Betydande personalminskningar blir enligt styrelsen också möjliga på fyrväsandets område genom pågående rationaliserings- och moderniseringsarbete. Sälunda kan i anslutning till att Almagrundets fyrskeppsstation ersättes med en fast, obemannad fyr samt till att fyrarna Högbonden, Lungö och Storjungfrun automatiseras sammanlagt 15 tjänster indragas, vilket medför minskade avlöningskostnader med ca 168 000 kr. Jag biträder styrelsens förslag i denna del. Vidare föreslår jag i enlighet med styrelsens hemställan att en tjänst som fyringenjör i Ae 19 och en tjänst som ingenjör i högst Ae 15 inrättas. Tjänsterna erfordras för det ökade tekniska servicearbetet i samband med fyrautomatiseringen. Däremot är jag icke beredd att tillstyrka förslaget att inrätta ett antal tjänster som underförmästare.

I samband med rationaliseringsåtgärderna inom lots- och fyrstaten kan svårigheter uppkomma att i vissa fall omplacera överbliven personal m. m. Kungl. Maj:t torde därför — liksom skett för innevarande budgetår — böra inhämta riksdagens bemyndigande att i mån av behov överföra ordinarie personal på övergångsstat och att i övrigt vidtaga de övergångsåtgärder som kan befinnas erforderliga.

För budgetåret 1962/63 ställdes ett belopp om 150 000 kr. under särskild anslagsrubrik till sjöfartsstyrelsens förfogande för att möjliggöra utbetalning av ersättningar till vissa lotsar för förluster, som kunde uppkomma vid avyttring av bostadsfastigheter till följd av flyttning av lotsplatsen i Salmis. Enligt statsmakternas beslut förra året skulle behållningen på anslaget få användas jämväl för utbetalning av liknande ersättningar, som kunde aktualiseras genom indragning av Skäggenäs och Ratans lotsplatser. Kungl. Maj:t torde böra inhämta riksdagens bemyndigande att behållningen — enligt de närmare föreskrifter som meddelas av Kungl. Maj:t — får användas för utbetalning av eventuella ersättningar av samma slag, som kan uppkomma genom indragningen av Stedsholmens och Kulleys lotsplatser. Därest behållningen på anslaget icke skulle täcka ersättningsarna, torde medel få förskottas från anslaget till säkerhetsanstalter för sjöfarten. Jag avser, att under nämnda anslag föreslå Kungl. Maj:t att

inhämta riksdagens bemyndigande härför. Sedan ersättningarna i här avsedda fall prövats och avgjorts, torde Kungl. Maj:t få lämna riksdagen en närmare redogörelse för dessa ärenden.

Utskottet. Vad departementschefen sålunda anfört har icke givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande, liksom ej heller anslagsberäkningen för nästa budgetår. Utskottet, som följaktligen biträder Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för lots- och fyrstaten vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1964 förordade ändringar;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de övergångsanordningar som kan bli erforderliga i anledning av i nämnda statsrådsprotokoll redovisade rationaliseringsåtgärder inom lots- och fyrstaten;

c) godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	8 226 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	9 459 000
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	5 191 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 176 000
	Summa kr. 29 052 000

d) till *Lots- och fyrstaten: Avlöningar* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 29 052 000 kr.;

e) medgiva att det för budgetåret 1962/63 anvisade reservationsanslaget Ersättningar i anledning av flyttning av lotsplatsen i Salmis må användas på sätt föreslagits i nämnda statsrådsprotokoll.

27:o) **Lots- och fyrstaten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, s. 91—93), som innebär en anslagsökning med 617 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lots- och fyrstaten: Omkostnader* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 7 199 000 kr.

28:o) **Fartygsinspektionen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35, s. 93 och 94) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65, dels ock till Fartygsinspektionen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 879 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 718 000 kr.

Sjöfartsstyrelsen har föreslagit en anslagsökning med 137 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 januari 1956 tillkallades särskilda sakkunniga för att verkställa en översyn av bestämmelserna om tillsyn å fartyg. Den 8 mars 1962 avlämnade de sakkunniga betänkande angående säkerheten å fartyg (stencilerat). I betänkandet framlägges förslag till nya författningsbestämmelser rörande säkerheten å fartyg samt i anslutning härtill även förslag om förstärkning av personalen vid tillsynsmyndigheten, d. v. s. sjöfartsstyrelsens fartygsbyrå och fartygsinspektionen, för att bringa myndighetens personalresurser i bättre överensstämmelse med de nya arbetsuppgifter som författningsförslaget medför. Inom kommunikationsdepartementet pågår f. n. en överarbetning av ifrågavarande förslag. Härvid har det bedömts angeläget att en fullständig översyn av inspektionsverksamhetens organisation genomföres och på min föredragning har Kungl. Maj:t den 6 december 1963 uppdragit åt statskontoret att i samråd med sjöfartsstyrelsen verkställa en sådan översyn. Denna förut-sattes ske inom sådan tid, att organisationsspörsmålen kan behandlas i kommunikationsdepartementet i samband med sjöfartsstyrelsens anslagsframställning för budgetåret 1965/66.

En viss förstärkning av fartygsinspektionen torde emellertid böra komma till stånd redan fr. o. m. nästa budgetår. Jag föreslår därför, att ett belopp om 100 000 kr. anvisas för anställning av tillfällig personal vid tillsynsmyndigheten. Däremot är jag inte beredd att tillstyrka sjöfartsstyrelsens förslag om tjänsteförändringar.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	740 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	12 000

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	579 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	548 000
	Summa kr. 1 879 000

b) till *Fartygsinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 1 879 000 kr.

29:o) **Fartygsinspektionen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, s. 95), innebärande en uppräknig av anslaget med 50 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fartygsinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 293 000 kr.

Säkerhetsanstalter för sjöfarten m. m.

30:o) **Säkerhetsanstalter för sjöfarten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37, s. 95—98) att till ifrågasvarande ändamål i vad avser driftbudgeten för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 2 450 000 kr., samt medgiva att medel i mån av behov må förskottas från förevarande anslag för utbetalning av ersättningar till vissa lotsar på sätt föreslagits i statsrådsprotokollet.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 2 700 000 kr.

Sjöfartsstyrelsen har föreslagit, att till säkerhetsanstalter för sjöfarten för budgetåret 1964/65 anvisas, å driftbudgeten ett reservationsanslag av 3 550 000 kr. och å kapitalbudgeten ett investeringsanslag av 3 550 000 kr. I anslutning härtill erfordras som avskrivningsanslag jämväl 3 150 000 kr.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens skrivelse får utskottet hänvisa till propositionen (s. 96 och 97).

Departementschefen har anfört följande.

Genom de medel, som under senare år ställts till sjöfartsstyrelsens förfogande under förevarande anslag och i särskild ordning, har automatiseringen och rationaliseringen av säkerhetsanstalter för sjöfarten kunnat fullföljas i snabb takt. Automatiseringen av fyrar har möjliggjort betydande indragning av fyrpersonal. Såsom framgår av den tidigare lämnade redogörelsen under lots- och fyrstatens avlöningsanslag kan genom fyrautomatiseringen 15 tjänster indragas under nästa budgetår. Ett genomförande av de av styrelsen föreslagna fyrprojekten till vilka medel åskas för nästa budgetår möjliggör indragning av ytterligare ett fyrtiotal tjänster.

Jag anser styrelsens åskanden för nästa budgetår i och för sig väl motiverade med tanke på de rationaliseringsvinster som möjliggöres genom

automatisering av säkerhetsanstalterna. Insatserna i detta sammanhang måste dock vägas mot andra angelägna ändamål inte minst på sjöfartsområdet. Jag anser mig därför icke kunna ställa medel till förfogande i hela den omfattning styrelsen föreslagit. En viss uppräknings bör emellertid ske. Jag föreslår därför, att drift- och kapitalbudgetanslagen till säkerhetsanstalter för sjöfarten sammanlagt höjes med 300 000 till 4 450 000 kr. Därav bör 2 450 000 kr. anvisas på driftbudgeten och 2 000 000 kr. på kapitalbudgeten.

Därest riksdagen godkänner den medelsanvisning jag nu förordat, torde det få ankomma på sjöfartsstyrelsen att inom ramen härför närmare bestämma anslaget användning, därvid dock ombyggnaden av lotsdistriktsfartyget Stockholm tills vidare får anstå. Kungl. Maj:t bör liksom hittills ha befogenhet att fatta beslut om påbörjande av företag, även om de medel som under budgetåret står till förfogande icke förslår att täcka hela kostnaden.

I fråga om medelsanvisningen på kapitalbudgeten till säkerhetsanstalter för sjöfarten kommer jag att göra hemställan under punkten 105.

Vid utgången av budgetåret 1962/63 förelåg en reservation å anslaget om 5 778 200 kr. Härav utgör 4 375 000 kr. återstoden av ett å tillägsstat III till riksstaten för budgetåret 1957/58 anvisat belopp av 6 815 000 kr., vilket reserverats för beställning i sysselsättningsfrämjande syfte av bl. a. ett lotsdistriktsfartyg. Då fartyget numera byggts med anlitan av under särskilt anslag anvisade medel bör förenämnda belopp om 4 375 000 kr. överföras till budgetutjämningsfonden.

I enlighet med vad jag anfört under avlöningsanslaget till lots- och fyrstaten föreslår jag att, i den mån behov därav uppstår, medel förskottas från förevarande anslag för utbetalning av ersättningar till vissa lotsar för förluster som kan uppkomma vid avyttring av bostadsfastigheter till följd av indragning av lotsplatser.

Utskottet. I likhet med departementschefen finner utskottet det angeläget att automatiseringen och rationaliseringen av säkerhetsanstalter för sjöfarten kan fullföljas i snabb takt. Utskottet, som redan under punkten 12 i sitt utlåtande nr 9 till förevarande ändamål tillstyrkt en medelsanvisning på kapitalbudgeten om 2 000 000 kr., biträder jämväl Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt om en anslagsanvisning om 2 450 000 kr. Såsom av departementschefens uttalande framgår åstadkommes härigenom att drift- och kapitalbudgetanslagen till säkerhetsanstalter för nästa budgetår ökas med tillhopa 300 000 kr. Då utskottet icke heller har något att erinra mot vad departementschefen i sammanhanget i övrigt anfört, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 2 450 000 kr.;

b) medgiva att medel i mån av behov må förskottas från förevarande anslag för utbetalning av ersättningar till vissa lotsar på sätt föreslagits i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1964.

31:o) **Materielanskaffning till vissa farleder m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38, s. 99), som för nästa budgetår innebär en minskning av anslaget med 100 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Materielanskaffning till vissa farleder m. m.* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

32:o) **Viss omläggning av utprickningssystemet för sjöfarten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 99 och 100), som för nästa budgetår innebär en minskning av anslaget med 20 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Viss omläggning av utprickningssystemet för sjöfarten* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kr.

33:o) **Driftkostnader för radionavigeringsstationer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 100 och 101), som innebär en ökning av anslaget med 22 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Driftkostnader för radionavigeringsstationer* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 222 000 kr.

34:o) **Anskaffning av lotsbåtar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 101 och 102), som innebär ett oförändrat anslag för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anskaffning av lotsbåtar* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kr.

35:o) **Viss utrustning för statlig sjöräddningsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 102), som innebär ett oförändrat anslag för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Viss utrustning för statlig sjöräddningsverksamhet* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kr.

36:o) **Statens isbrytarverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43, s. 102—104) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 6 894 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 6 143 000 kr.

Marinförvaltningen och sjöfartsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 813 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft
dels en inom andra kammaren av herr *Westberg* väckt motion (II: 510),
vari hemställts att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t
anhålla att frågan om byggande av ytterligare isbrytare blir föremål för
prövning och beslut;

dels ock en inom andra kammaren av herr *Larsson* i Hedenäset väckt
motion (II: 648), vari hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl.
Maj:t anhålla om utredning och förslag till en förstärkning av vår isbry-
tarverksamhet.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får
utskottet hänvisas till motionerna.

Utskottet, som biträder Kungl. Maj:ts förslag, får i anledning av mo-
tionsledes väckta yrkanden anföra följande.

I motionen II: 510 har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller att
frågan om byggande av ytterligare isbrytare blir föremål för prövning och
beslut. Vidare har i motionen II: 648 hemställts att riksdagen måtte hos
Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till en förstärkning av
isbrytarverksamheten.

Utskottet anser sig emellertid för sin del kunna förutsätta att behovet
av nya isbrytare fortlöpande prövas av sjöfartsstyrelsen i samråd med öv-
riga berörda myndigheter och intressenter samt att i anledning härav eventu-
ellt erforderliga åtgärder vidtages. Med beaktande härav har utskottet
ej funnit skäl tillstyrka motionerna i fråga och hemställer följaktligen,

I. att riksdagen må till *Statens isbrytarverksamhet* för
budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 6 894 000 kr.;

II. att motionen II: 510 icke må föranleda någon riksdagens
åtgärd;

III. att motionen II: 648 icke må föranleda någon riksdagens
åtgärd.

37:o) **Mättnings- och rekognosceringsverksamhet.** I enlighet med Kungl.
Maj:ts förslag (punkt 44, s. 104—107), som innebär en anslagsökning med
1 890 000 kr. för nästa budgetår för bl.a. byggande av ett nytt sjömättnings-
fartyg, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Mättnings- och rekognosceringsverk-
samhet* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag
av 3 740 000 kr.

Hamnar och farleder

38: o) **Bidrag till handelshamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt
45, s. 107—109) föreslagit riksdagen att till Bidrag till handelshamnar och

farleder för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 2 250 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upplaget med 2 mkr.

Sjöfartsstyrelsen har föreslagit, att anslaget uppföres med 2 750 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

Jag anser mig böra tillstyrka en uppräknig av anslaget med 250 000 kr. till sammanlagt 2 250 000 kr.

I detta sammanhang vill jag beröra frågan om vissa förbättringsarbeten i Grönhögens statliga fiskehamn på Öland, för vilket ändamål sjöfartsstyrelsen äskat medel under anslaget Bidrag till byggande av fiskehamnar m.m. Då hamnen formellt är att anse som en fiskehamn, har styrelsen föreslagit att sistnämnda anslag räknas upp med ett belopp av 600 000 kr. Hamnens betydelse ur fiskerisympunkt är enligt styrelsen dock numera ringa. Däremot är den utskeppningsplats för en av de största industrierna på Öland och har därigenom stor betydelse. Styrelsen har undersökt möjligheterna att överlåta hamnen till annan intressent men funnit att någon överlåtelse icke nu bör komma till stånd. Från fiskerinäringens sida har understrukits, att för fiskehamnsutbyggnader avsedda ordinarie medel icke bör användas för Grönhögens hamn.

För egen del anser jag, att Grönhögens hamn numera är av sådan karaktär att den bör jämföras med handelshamn. Jag föreslår, att nya förhandlingar upptages med vederbörande intressenter, d.v.s. närmast kommunen eller företaget i fråga, i syfte att åstadkomma en överlåtelse av hamnen. I de fall att medel bör anvisas till förbättringsarbetena, torde detta kunna ske inom ramen för de under förevarande anslag tillgängliga medlen.

Sjöfartsstyrelsen har även berört frågan om uttagande av passageraravgifter vid hamnarna i Visby och Klintehamn. Med hänsyn till angelägenheten att begränsa avgiftsbelastningen för godset synes skäl tala för en sådan åtgärd. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera i vanlig ordning taga slutlig ställning till detta spörsmål.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Nils Theodor Larsson m.fl.* (I:119) och den andra inom andra kammaren av herr *Hamrin* i Kalmar *m.fl.* (II: 149), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta att till Bidrag till handelshamnar och farleder under sjätte huvudtiteln för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 2 850 000 kr.;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Schött m.fl.* (I:120) och den andra inom andra kammaren av herr *Svensson* i Stenkyrka *m.fl.* (II: 150), i vilka hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala att frågan om uttagande av passageraravgifter vid hamnarna i Visby och Klintehamn bör upptagas till prövning först i samband med den av sammansatta stats- och tredje lagutskot-

tet vid föregående års höstriksdag förordade undersökningen om trafiken mellan Gotland och fastlandet.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna II:149 och I:120.

Utskottet. Under förevarande punkt har bl.a. föreslagits att Grönhögens hamn i fortsättningen skall redovisas under anslaget till handelshamnar och farleder i stället för som tidigare under anslaget till fiskehamnar. Då den är utskeppningsplats för en av de största industrierna på Öland och vissa förbättringsarbeten i hamnen, kostnadsberäknade till ca 600 000 kr., därför erfordras, föreslår departementschefen att tidigare förda förhandlingar med vederbörande intressenter, dvs. närmast kommunen och företaget i fråga, återupptages i syfte att åstadkomma en överlåtelse av hamnen.

I anledning av Kungl. Maj:ts förslag har i de likalydande motionerna I:119 och II:149 hemställts att riksdagen måtte besluta att förevarande anslag uppräknas med ytterligare 600 000 kr. till 2 850 000 kr. för att på så sätt möjligheterna att utföra de erforderliga förbättringsarbetena i hamnen skall säkerställas.

Utskottet har vid sin prövning av frågan icke funnit anledning motsätta sig departementschefens förslag om förhandlingar rörande en eventuell överlåtelse. Därest en sådan under den närmaste tiden icke kan uppnås på för statsverket tillfredsställande villkor eller eljest icke befinnes böra ske, bör i stället genom statens försorg en upprustning av hamnen snarast komma till stånd. En sådan upprustning kan emellertid enligt departementschefen verkställas inom ramen för de under anslaget tillgängliga medlen.

Då motionärernas önskemål genom utskottets ställningstagande i allt väsentligt synes kunna tillgodoses avstyrkes deras yrkande om en redan nu höjd medelsanvisning för ändamålet.

I motionerna I:120 och II:150 har yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala att frågan om uttagande av passageraravgifter vid hamnarna i Visby och Klintehamn bör upptagas till prövning först i samband med den av sammansatta stats- och tredje lagutskottet vid fjolårets höstriksdag förordade undersökningen om trafiken mellan Gotland och fastlandet. Vad av motionärerna därvid anförts anser sig utskottet i allt väsentligt kunna ansluta sig till och tillstyrker därför motionerna i fråga.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I:119 och II:149, till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 2 250 000 kr.;

II. att riksdagen må, med bifall till motionerna I:120 och

II:150, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till kända vad utskottet anfört rörande den i motionerna upptagna frågan.

39: o) **Statliga farledsarbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, s. 109 och 110), som innebär en minskning av anslaget med 75 000 kr. på grund av beräknade reservationer vid början av nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kr.

40: o) **Bidrag till byggande av fiskehamnar m.m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 47, s. 110—112) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 3 mkr.

Motsvarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 3 mkr.

Sjöfartsstyrelsen har föreslagit, att anslaget uppföres med 4 600 000 kr.

Departementschefen har anfört i huvudsak följande.

För fortsatt utbyggnad av fiskehamnar enligt de riktlinjer som angavs i 1962 års statsverksproposition vid behandlingen av anslaget till byggande av fiskehamnar bör för nästa budgetår ett belopp av 3 000 000 kr. ställas till sjöfartsstyrelsens förfogande.

I likhet med sjöfartsstyrelsen finner jag det av praktiska skäl motiverat att reservationsanslaget Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg, vilket för innevarande budgetår är uppfört med 30 000 kr., samanslås med anslaget till byggande av fiskehamnar, vars rubricering samtidigt bör ändras till Bidrag till byggande av fiskehamnar m.m. Vid bifall till detta förslag torde vid utgången av budgetåret 1963/64 eventuella reservationer å de äldre anslagen få överföras till det nya.

Vid min tidigare anmälan av anslaget Bidrag till handelshamnar och farleder har jag behandlat sjöfartsstyrelsens framställning i fråga om Grönhögens fiskehamn.

Utskottet har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande av fiskehamnar m.m.* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.

41: o) **Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 113), innebärande ett oförändrat anslag för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kr.

42: o) **Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49, s. 113—121) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 mkr.

Beträffande *PM med utredning och förslag rörande provisorisk höjning av statens stöd till småbåtshamnar m.m.* avlämnad av 1962 års fritidsutredning samt *remissyttranden* över promemorian får utskottet hänvisa till propositionen (s. 113—119).

Sjöfartsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 2 mkr.

Departementschefen har anfört följande.

Fritidsfrågorna har under senare år aktualiserats i allt högre grad genom den allmänna utvecklingen i samhället, som medfört förbättrade ekonomiska villkor och ökad fritid för det stora flertalet av vårt folk. Enligt min uppfattning bör samhället positivt verka för att skapa förutsättningar för att alla så långt möjligt kan på ett tillfredsställande sätt utnyttja sin fritid. För att erhålla en kartläggning av förefintliga behov och få övervägt och utarbetat förslag till lämpliga konkreta statliga åtgärder på detta område tillkallade jag för drygt ett år sedan den s.k. 1962 års fritidsutredning. Vid behandlingen av förevarande anslag i förra årets statsverksproposition (bil. 8, p. 55) anförde jag bl.a., att någon översiktlig inventering icke skett av anläggningsbehoven i fråga om småbåtshamnar. Jag förutsatte därför, att fritidsutredningen skulle verkställa en sådan inventering och i samband därmed även överse riktlinjerna för statsbidragsgivningen till detta ändamål. Som ett led i sitt arbete har utredningen i en promemoria den 5 september 1963 redovisat sina synpunkter i detta avseende. Utredningen anser sig emellertid f.n. icke kunna taga slutlig ställning till frågorna om den närmare utformningen av bidragsgivningen och storleken av härför erforderliga medel. Utredningen avser att i sitt slutbetänkande återkomma till ifrågakvarande spörsmål, då fritidsverksamheten i sin helhet kan överblickas och stödåtgärderna ses i ett sammanhang. För att ej hindra en önskvärd utveckling har utredningen nu dock framlagt vissa allmänna synpunkter och förslag. Förslagen innebär i huvudsak vissa justeringar av de nuvarande bidragsreglerna, ändrad ordning för handläggning av bidragsärendena samt en provisorisk höjning av förevarande anslag. Remissinstanserna har praktiskt taget genomgående tillstyrkt utredningens förslag.

För egen del vill jag anföra att jag är positivt inställd till utredningens synpunkter och förslag, varför jag i allt väsentligt tillstyrker dem. För att inte föregripa ställningstagandena till utredningens slutbetänkande anser jag dock, att vissa avgöranden bör få anstå till denna senare tidpunkt. Detta gäller främst förslaget till ändrad ordning för handläggningen av bidragsärendena. Inte heller finns det f.n. anledning att taga ställning till utredningens beräkning av medelsbehovet efter budgetåret 1964/65. I det följande redovisar jag mina synpunkter på de olika förslagen.

Jag delar utredningens uppfattning att kommunerna i regel bör vara huvdmän för de s.k. hemmahamnarna men oförhindrade att överlåta skötsel och drift till därför lämpade båtklubbar. Med hänsyn till den provisoriska karaktären hos de nu föreslagna ändringarna i tillämpningen av bidragsbestämmelserna, bör dock någon inskränkning i båtklubbarnas hittillsvarande möjligheter att erhålla bidrag i princip inte ske.

Utredningen och flera remissinstanser har pekat på den stora betydelse de s.k. anslutningshamnarna kan väntas få inom en nära framtid och på svårigheterna att förmå kommunerna att intressera sig för att anlägga sådana. För att stimulera intresset härför har utredningen föreslagit dels tillämpning av maximalt bidrag med 90 %, dels att bidrag med 70 % skall utgå även för marklösenkostnader. Även enligt min mening bör tillkomsten av anslutningshamnar främjas. Med hänsyn härtill bör statsbidrag kunna utgå även till marklösenkostnad såvitt gäller sådan hamn. I avbidan på ställningstagande till de definitiva bidragsreglerna bör dock bidragsgivningen till marklösenkostnad vara synnerligen restriktiv. Vidare bör bidragets storlek kunna variera intill högst 70 %.

Vad beträffar bidragsgivningen till hemmahamnar och anslutningshamnar bör i övrigt följande tillämpas. Utredningen har föreslagit, att bidragsprocenten skall variera i betydligt större omfattning än vad som f.n. sker. Detta synes mig väl motiverat med hänsyn till bl.a. det nuvarande behovet. Bidragsprocenten bör således kunna variera mellan 30 % och 90 % utom beträffande förenämnda marklösenkostnad. Bidragets storlek bör avpassas efter sådana faktorer som bidragsmottagarens finansiella situation, hamnens betydelse för andra än kommunens egen befolkning, de av naturförhållandena betingande byggnadskostnaderna per båtplats samt angelägenhetsgraden ur allmän friluftssynpunkt av att anläggningen kommer till stånd. Liksom hittills bör bidrag kunna utgå intill hela kostnaden, då särskilda skäl föreligger.

Utredningen föreslår beträffande hemmahamnar och anslutningshamnar att bidrag för kostnaderna för sanitära anordningar och för iordningställande av parkeringsplats skall kunna utgå. Jag biträder utredningens förslag jämväl i detta hänseende.

I nuvarande behovsläge synes, såsom utredningen funnit, bidrag till uthamnar och farleder böra utgå endast i undantagsfall.

Jag delar vidare utredningens uppfattning att inkomsterna av hamnar, för vilka statsbidrag erhållits, icke bör användas till andra ändamål än sådana, som har anknytning till en normal verksamhet vid en småbåtshamn. Föreskrift härom bör regelmässigt intagas i det kontrakt, som upprättas mellan staten och bidragsmottagaren.

Som redan antytts kan jag f.n. icke ansluta mig till förslaget att beslutanderätten i bidragsärenden skall delegeras från Kungl. Maj:t till sjöfartsstyrelsen. Denna fråga torde få prövas i senare sammanhang.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i gällande bestämmelser som påkallas i anledning av vad jag föreslagit i det föregående.

Jag biträder slutligen utredningens förslag om en höjning av förevarande anslag med 1 mkr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *Grebäck m.fl.* väckt motion (II:148), vari hem-

ställt att riksdagen med sin behandling av Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder under sjätte huvudtiteln i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att vederbörliga länsmyndigheter regelmässigt måtte höras vid bidragsärendenas handläggning i syfte att tillgodose jämväl det yrkesmässiga fiskets behov.

Beträffande de skäl som motionärerna åberopat till stöd för sitt yrkande får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet. Till rubricerade ändamål har av Kungl. Maj:t för nästa budgetår äskats ett anslag om 3 mkr. I anslutning härtill har framlagts vissa förslag till ändringar i statsbidragsgivningen på förevarande område — vilka förslag grundar sig på en av 1962 års fritidsutredning utarbetad promemoria i ämnet. Förslagen innebär i huvudsak vissa justeringar av de nuvarande bidragsreglerna samt en provisorisk höjning av anslaget.

Enligt förslaget bör kommunerna i regel vara huvudmän för de s.k. hemmahamnarna, men vara oförhindrade att överlåta skötsel och drift till därför lämpade båtklubbar. Någon inskränkning i båtklubbarnas hittillsvarande möjligheter att erhålla bidrag skall i princip dock icke ske. Med avseende å s.k. anslutningshamnar skall statsbidrag med högst 70 procent — om ock i synnerligen restriktiv omfattning — kunna utgå även för marklösenkostnader. I övrigt skall bidragsprocenten för hemmahamnar och anslutningshamnar kunna variera mellan 30 och 90 procent. Bidragets storlek anses böra anpassas efter sådana faktorer som bidragsmottagarens finansiella situation, hamnens betydelse för andra än kommunens egen befolkning, de av naturförhållandena betingade byggnadskostnaderna per båtplats samt angelägenhetsgraden ur friluftssynpunkt av att anläggningen kommer till stånd. Då särskilda skäl föreligger skall som hittills bidrag kunna utgå till hela kostnaden. Bidrag skall beträffande hemmahamnar och anslutningshamnar kunna utgå för kostnader för sanitära anordningar och iordningställande av parkeringsplats.

Bidrag till uthamnar och farleder avses utgå endast i undantagsfall.

Förslaget att beslutanderätten i bidragsärenden skall delegeras från Kungl. Maj:t till sjöfartsstyrelsen har departementschefen f.n. icke ansett sig kunna biträda. Frågan härom anses böra prövas i annat sammanhang.

Utskottet, som för sin del tillstyrker Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har vid sin prövning av de med denna statsbidragsgivning sammanhängande frågorna ej heller funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och förordat, liksom ej heller mot anslagsberäkningen. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i gällande bestämmelser som påkallas av förslagets genomförande m.m.

I motionen II:148 har hemställt att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla att vederbörliga länsmyndigheter regelmässigt måtte höras vid bi-

dragsärendenas handläggning i syfte att jämväl det yrkesmässiga fiskets behov måtte tillgodoses. I anledning härav vill utskottet erinra om att enligt gällande bestämmelser — vartill i propositionen (s. 114) hänvisas — ansökan om här ifrågavarande bidrag skall ingivas till länsstyrelsen, som med eget yttrande överlämnar ansökningen till sjöfartsstyrelsen, vilken i sin tur underställer Kungl. Maj:t ärendet. Sedan Kungl. Maj:t beviljat bidrag, upp- rättar styrelsen kontrakt med sökanden om villkoren för statsbidragets åtnjutande samt ombesörjer kontroll av arbetet och utbetalning av bidraget. Då motionärernas önskemål sålunda redan med nuvarande ordning torde vara tillgodosedda synes någon åtgärd från riksdagens sida ej påkallad, varför motionen avstyrkes.

I enlighet med det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må till *Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

II. att motionen II:148 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Övriga sjöfartsändamål

43:o) **Handelsflottans pensionsanstalt: Administrationskostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 50, s. 121—124) att dels godkänna av departementschefen förordad stat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1964/65, dels ock till Handelsflottans pensionsanstalt: Administrationskostnader för nämnda budgetår anvisa ett anslag av 1 000 kr.

Direktionen för handelsflottans pensionsanstalt har hemställt att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Departementschefen har bl.a. anført, att anstaltens direktion har anmält, att administrationskostnaderna f.n. bestrides med i första hand ränteavkastningen å förvaltningskostnadsfonden och medel från förevarande anslag samt i övrigt med inflytande redareavgifter. Med utgångspunkt häri- från har direktionen för avsikt att sammanföra förvaltningskostnadsfonden med sjömanspensionsfonden och därefter debitera den senare fonden samtliga administrationskostnader, som icke täckes av det nominella statsanslaget. Med anledning härav erinrar departementschefen om att sättet för finansieringen av anstaltens administrationskostnader beslutades av statsmakterna så sent som vid 1962 års riksdag (statsverksprop.: bil. 12, s. 225;

SU 10; Rskr 10). Då några skäl till ändring i detta avseende icke föreligger, kan departementschefen icke ansluta sig till vad direktionen nu anfört.

Vid bifall till departementschefens förslag kommer anstaltens administrationskostnader att uppgå till 134 000 kr. Enligt gällande ordning bör för att täcka dessa kostnader under anslaget tagas till uppbörd ett lika stort belopp från den särskilda stödfonden för sjömanspensioneringen. Avdrag skall i sammanhanget göras med endast ett formellt belopp av 1 000 kr., vilket utgör den anslagsmässiga nettoutgiften,

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må

a) godkänna följande stat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65:

Stat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	11 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	7 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	63 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	33 000
5. Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	20 000
	Summa kr. 134 000

Särskilda uppbördsmedel

Inflytande fondmedel	133 000
	Nettoutgift kr. 1 000

b) till *Handelsflottans pensionsanstalt: Administrationskostnader* för budgetåret 1964/65 anvisa ett anslag av 1 000 kr.

44: o) **Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 51, s. 124—130) att dels godkänna i statsrådsprotokollet föreslagna riktlinjer för omorganisation av statens sjöhistoriska museum, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens sjöhistoriska museum vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65, dels ock till Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 308 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 413 000 kr.

Statens sjöhistoriska museums nämnd har föreslagit en ökning av anslaget med 1 050 000 kr.

Beträffande den närmare innebörden av nämndens förslag får utskottet hänvisa till propositionen (s. 124—127).

I fråga om remissyttranden av riksrevisionsverket och byggnadsstyrelsen får utskottet jämväl hänvisa till propositionen (s. 128).

Departementschefen har anfört följande.

På framställning av Wasanämnden förordnade Kungl. Maj:t den 28 juni 1963, att nämndens verksamhet skall upphöra med utgången av juni 1964, varefter nämndens återstående arbetsuppgifter skall åvila statens sjöhistoriska museum. Samtidigt förordnades, att museet, som skall övertaga dispositionsrätten till regalskeppet Wasa, i sina förslag till medelsäskanden för budgetåret 1964/65 skulle beakta medelsbehoven för fortsatta arbeten med Wasa, därvid museet i organisationsfrågor hade att samråda med statskontoret.

I enlighet med förenämnda beslut har sjöhistoriska museets nämnd — i samråd med statskontoret — i sina petita för nästa budgetår bl. a. föreslagit viss omorganisation av museet i anledning av de nya arbetsuppgifterna. Organisationen är avsedd att gälla under ett övergångsskede, vilket beräknas räcka till slutet av 1960-talet. När bearbetningen av Wasa hunnit längre, kan vissa ändringar i den föreslagna organisationen visa sig lämpliga.

Det nu framlagda förslaget innebär i stort, att museet under museinämnden och museidirekören skall vara organiserat i en administrativt sektion, en utrednings- och museiavdelning samt en visnings- och informationsavdelning. Härtill kommer en konserveringsanstalt för Wasa av mera tillfällig natur. Den administrativa sektionen förutsättes indelad i en kameral och en administrativ detalj. Utrednings- och museiavdelningen föreslås omfatta fyra sektioner, varav tre för resp. 1) sjöhistorisk undersökning, 2) varv, sjöfart och örlog samt 3) Wasa. Den fjärde sektionen avses för uppgifter av teknisk karaktär.

Museets fast anställda personal omfattar f.n. 17 personer. Härtill kommer ett antal arkivarbetare. Wasanämnden sysselsätter mera stadigvarande 43 personer, vilka praktiskt taget samtliga är arvodes- eller kollektivavtalsanställda. Utöver denna personal tillkommer tillfällig personal, såsom dykare och guider.

Enligt museinämndens förslag skulle sjöhistoriska museets mera permanent anställda personal efter omorganisationen uppgå till 61 personer, d.v.s. en nettoökning med en person i jämförelse med de båda institutionernas nuvarande totala personalstyrka av stadigvarande karaktär. Av dessa skulle 40 personer ingå i den fasta organisationsplanen.

För egen del biträder jag museets förslag till omorganisation med endast smärre jämkningar däri. Jag förordar därför, att ett antal nya tjänster inrättas och att vissa befintliga tjänster höjes i lönegrad.

På den administrativa sektionens kamerala detalj bör inrättas en tjänst som kontorsskrivare i Ae 13 och en som kanslibitråde i Ae 7. Den administrativa detaljen bör förstärkas med tre tjänster som kontorshjälpare i reglerad befodringsgång, varav en avses för främst telefonistgöromål. Vidare bör på sektionen inrättas en befattning för biträde vid fast maskinanläggning.

Denna befattning liksom en redan befintlig tjänst som ansvarsmän vid dylik anläggning torde böra slutligt lönegradsplaceras av Kungl. Maj:t, sedan museets fasta maskinanläggningar klassificerats.

Utrednings- och museiavdelningens sektion 3 bör tillföras en tjänst som förste intendent i Ae 27. Avdelningen bör vidare förstärkas med tre tjänster som amanuens i reglerad befordringsgång. I enlighet med museets förslag bör innehavarna av amanuens tjänsterna utgöra för sektionerna 1—3 gemensam personal. För chefen för sektion 4 bör inrättas en tjänst som förste verkmästare i Ae 17. Därest den nuvarande dykarledaren hos Wasanämnden förordnas på tjänsten, bör denne placeras i Ag 19. På samma sektion bör vidare inrättas en tjänst som förste ritare i Ae 11 och en som fotobiträde i reglerad befordringsgång.

För chefen för informations- och visningsavdelningen har föreslagits inrättandet av en tjänst som byrådirektör. Enligt min mening bör befattningshavaren i fråga vara arvodesanställd. Vidare tillstyrker jag att på avdelningen inrättas en tjänst som biblioteksassistent i Ae 11, en som förste museivakt i Ae 9 samt sex tjänster som museivakt i Ae 7.

Härjämte förordar jag ändrad lönegradsplacering för ett antal tjänster. Mot den föreslagna lönegradsplaceringen av tjänsterna har vederbörande personalorganisationer förklarat sig icke ha någon erinran. En tablå över de tjänster, som kommer att finnas vid museet efter organisationens genomförande, torde såsom bilaga (*Bilaga A*) få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende.

Jag beräknar i enlighet med museets förslag en höjning av vikariats- och övertidsersättningarna med 6 000 kr. För arvoden åt tillfällig personal, avlöning åt kollektivavtalsanställda m.m. beräknar jag 400 000 kr.

Vidare tillstyrker jag, att museet erhåller dragningsrätt å statsverkets checkräkning.

Slutligen bör underhållet av Wasanämndens byggnader vid Wasavarvet och på Beckholmen jämte tillhörande markområden med inhägnader m.m. ankomma på byggnadsstyrelsen. Det torde på vanligt sätt få ankomma på Kungl. Maj:t att uppdraga åt styrelsen att avgiva förslag till byggnadernas invärdering å byggnadsstyrelsens delfond av allmänna fastighetsfonden.

Museinämndens hemställan i vad avser omkostnader för och intäkter från Wasavarvet kommer jag att behandla under de båda efterföljande anslagspunkterna.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *Lundberg* väckt motion (II:78), vari hemställts att riksdagen måtte besluta att avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 1, bil. 8, punkt 51, statens sjöhistoriska museum, evad det gäller fortsatta anslag till och organisation för regalskeppet *Wasa*.

Beträffande de skäl motionären anfört till stöd för sitt yrkande får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet. Av departementschefens uttalande under förevarande punkt framgår att Wasanämndens verksamhet jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 28 juni 1963 skall upphöra med utgången av juni 1964, varefter nämndens

återstående arbetsuppgifter skall åvila statens sjöhistoriska museum. Samtidigt förordnades att museet, som skall övertaga dispositionsrätten till regalskeppet Wasa, i sina förslag till medelsäskanden för nästa budgetår skulle beakta medelsbehoven för fortsatta arbeten med Wasa. I anledning härav har sjöhistoriska museets nämnd i samråd med statskontoret föreslagit viss omorganisation av museet, vilket förslag i stort innebär att museet under nämnden och museidirektören skall vara organiserat i en administrativ sektion, en utrednings- och museiavdelning samt en visnings- och informationsavdelning. Härtill kommer en konserveringsanstalt för Wasa av mera tillfällig natur. Departementschefen har med smärre jämkningar biträtt nämndens sålunda framlagda förslag till omorganisation. Underhållet av Wasanämndens byggnader vid Wasavarvet och på Beckholmen jämte tillhörande markområden med inhägnader m.m. har därvid ansetts böra ankomma på byggnadsstyrelsen. Det anses vidare böra få ankomma på Kungl. Maj:t att uppdraga åt styrelsen att avgiva förslag till byggnadernas invärdering å byggnadsstyrelsens delfond av allmänna fastighetsfonden.

I anledning av Kungl. Maj:ts äskanden har i motionen II:78 hemställts att riksdagen måtte besluta att avslå Kungl. Maj:ts förevarande förslag evad det gäller fortsatta anslag till och organisation för regalskeppet Wasa.

Utskottet biträder för sin del Kungl. Maj:ts förslag. Med beaktande härav och under hänvisning jämväl till av statsmakterna tidigare fattade beslut rörande regalskeppet Wasa avstyrker utskottet motionen II:78. Utskottet vill dock i anslutning härtill kraftigt understryka vikten av att beträffande den med Wasa förenade verksamheten de rationaliserings- och besparingsmöjligheter som befinner sig i all rimlig utsträckning beaktas.

I överensstämmelse härmed hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II:78,

a) godkänna i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1964 föreslagna riktlinjer för omorganisation av statens sjöhistoriska museum;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens sjöhistoriska museum som föranledes av vad i nämnda statsrådsprotokoll föreslagits;

c) godkänna följande avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	140 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	600
3. Avlöningar till tillfällig personal	400 000

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	486 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	281 400
	Summa kr. 1 308 000

d) till *Statens sjöhistoriska museum*: *Avlöningar* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 1 308 000 kr.

45: o) **Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 52, s. 131—134) att till Statens sjöhistoriska museum: *Omkostnader* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 208 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 68 000 kr.

Beträffande yttrande av *riksrevisionsverket* får utskottet hänvisa till propositionen (s. 133 och 134).

Kungl. Maj:ts förslag innebär en uppräknig av anslaget med 140 000 kr.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under föregående punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 208 000 kr.

46: o) **Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 134—136), innebär en ökning av anslaget för nästa budgetår med 6 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kr.

47: o) **Läkarundersökning av sjöfolk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, s. 136), som innebär en oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Läkarundersökning av sjöfolk* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kr.

48: o) **Bidrag till vissa resor av sjöfolk.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 55, s. 137 och 138) att till Bidrag till vissa resor av sjöfolk för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr.

Motsvarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 90 000 kr.

Sjöfartsstyrelsen har föreslagit, att för ändamål för vilka kostnaderna f. n. bestrides från anslaget till beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor uppföres ett oförändrat belopp av 90 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

I prop. 1963:201 har Kungl. Maj:t framlagt förslag till lag om ändrad lydelse av 26 § sjömanslagen den 30 juni 1952 (nr 530). Förslaget innebär i huvudsak att de i lagrummet angivna kvalifikationstiderna för rätt till fri hemresa för sjömän i utrikes fart skall förkortas. Vidare skall rätten till fri hemresa gälla även vid semester och tjänstledighet.

Vid min anmälan av ärendet anförde jag bl.a., att statsverkets kostnader vid bifall till förslaget för innevarande budgetår kunde beräknas till omkring 300 000 kr., vilket belopp syntes böra belasta det under tredje huvudtiteln upptagna förslagsanslaget *Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare*. För budgetåret 1964/65 uppskattade jag kostnaderna till ca 500 000 kr. I sammanhanget erinrade jag även om att riksrevisionsverket föreslagit, att kostnaderna i fortsättningen borde bestridas från ett särskilt förslagsanslag på driftbudgeten. I anslutning härtill uttalade jag, att denna fråga finge tagas upp till prövning i samband med behandlingen i 1964 års statsverksproposition av anslagsmedel för ifrågasvarande ändamål. Jag anhåller därför att nu få taga upp ärendet till fortsatt behandling.

Med hänsyn till bl.a. önskvärdheten att i görligaste mån få en samlad överblick över statsverkets utgifter för olika sjöfartsändamål finner jag lämpligt att medel för bestridande av ifrågasvarande kostnader fr.o.m. nästa budgetår beräknas under sjätte huvudtiteln. Från förevarande anslag bestrides f.n. kostnaderna för nedsättning av biljttpriser vid vissa resor inom landet, som företages av svenska sjömän i utrikes fart. Jag anser, att även nu ifrågasvarande kostnader bör bestridas från detta anslag. Jag förutsätter därvid inte någon ändring i den nuvarande ordningen för dispositionen av medlen. Vid bifall till vad jag nu anfört bör anslagets benämning ändras till *Bidrag till vissa resor av sjöfolk*.

Jag har slutligen icke något att erinra mot sjöfartsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under nästa budgetår för bidrag till sjömans resor inom landet.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa resor av sjöfolk* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr.

49:0) **Avsättning till handelsflottans välfärdsfond.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 56, s. 138—141) att medgiva, att vid handelsflottans välfärdsråd må fr.o.m. budgetåret 1964/65 tills vidare finnas inrättade en tjänst som byrådirektör i Ae 25 och en tjänst som förste byråsekreterare i Ae 21 samt till Avsättning till handelsflottans välfärdsfond för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 370 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 370 000 kr.

Handelsflottans välfärdsråd har föreslagit att anslaget uppföres med oförändrat belopp och att rådets kansli ges en fastare organisation.

Beträffande remissyttranden av *statskontoret* och *statens lönenämnd* får utskottet hänvisa till propositionen (s. 140).

Departementschefen anför bl.a. att handelsflottans välfärdsråd har framlagt förslag till ny organisation av rådets kansli. Förslaget innebär i huvudsak att kansliet ges en fastare organisation genom att befattningen som rådets sekreterare ändras till heltidstjänst samt att denna och vissa andra tjänster ordinarie sättes. Statskontoret har i allt väsentligt tillstyrkt framställningen.

Departementschefen ansluter sig i princip till rådets förslag men förordar vissa ändringar däri. För rådets sekreterare bör inrättas en heltidstjänst som byrådirektör i Ae 25. Vidare torde befattningen som idrottssekreterare extraordinariesättas i A 21. Tjänstebenenämningen bör vara förste byråsekreterare.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må

a) medgiva, att vid handelsflottans välfärdsråd må fr.o.m. budgetåret 1964/65 tills vidare finnas inrättade en tjänst som byrådirektör i Ae 25 och en tjänst som förste byråsekreterare i Ae 21;

b) till *Avsättning till handelsflottans välfärdsfond* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 370 000 kr.

50: o) **Understöd åt skärgårdsrederier m.m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 57, s. 141--149) att dels för sin del godkänna det mellan företrädare för staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting, å ena sidan, samt Vaxholms stad, å andra sidan, den 10 april 1963 träffade avtalet om båttrafik i Stockholms skärgård under tiden den 1 oktober 1964—den 30 september 1984, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med i statsrådsprotokollet angivna riktlinjer träffa avtal om understöd av det allmänna för upprätthållande av viss sjötrafik i Blidö-Yxlanområdet, dels ock till Understöd åt skärgårdsrederier m.m. för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 300 000 kr.

Företrädaren för staten har med skrivelse den 11 april 1963 överlämnat ett den 10 samma månad mellan företrädarna för staten, Stockholms stad

och Stockholms läns landsting, å ena, samt Vaxholms stad, å andra sidan, ingånget avtal om båttrafik i Stockholms skärgård.

Enligt avtalet, som träffats under förutsättning av bl. a. Kungl. Maj:ts godkännande, har Vaxholms stad åtagit sig att under tiden den 1 oktober 1964—den 30 september 1984 ombesörja regelbunden båttrafik inom Stockholms mellersta skärgård i enlighet med en vid avtalet fogad trafikplan. Staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting åtager sig att som bidrag till kostnaderna för upprätthållande av trafiken utbetala ett belopp motsvarande underskottet å den enligt trafikplanen bedrivna trafiken, minskat med 7 % av underskottet, dock att Vaxholms stads sålunda angivna andel i underskottet skall uppgå till högst 84 000 kr. per år räknat i dagens penningvärde. Till avtalet har fogats en driftkalkyl avseende den subventionerade trafiken, vilken visar ett beräknat underskott å verksamheten av 856 000 kr. Efter frånräknande av dels den del av underskottet som skall belöpa på Vaxholms stad, ca 60 000 kr., dels Stockholms stads och landstingets andelar av erforderligt subventionsbelopp, tillhoppa 478 000 kr., stannar enligt nämnda driftkalkyl på statsverket 318 000 kr. Vidare har Vaxholms stad tillförsäkrats rätt att bedriva annan än den i trafikplanen angivna trafiken, därest sådan trafik ger större intäkter än de därmed förenade kostnaderna. Av uppkommande överskott skall det allmänna tillgodogöras två tredjedelar. Ett av staten, Stockholms stad och landstinget tillsatt trafikutskott skall äga följa Vaxholms stads anskaffning av båtar även som övriga åtgärder i fråga om trafiken samt samråda med stadens representanter om erforderliga jämkningar av trafikplanen.

Kungl. Maj:t har i beslut den 31 maj 1963 för sin del godkänt avtalet, under förutsättning att riksdagen sedermera lämnar det utan erinran. Vidare har avtalet godkänts av såväl Stockholms stad och Stockholms läns landsting som Vaxholms stad.

Departementschefen erinrar om att större delen av sjötrafiken i Stockholms mellersta och norra skärgård ombesörjes sedan början av 1900-talet av Waxholms nya ångfartygs aktiebolag. Sedan slutet av 1940-talet har staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting gemensamt lämnat subventioner till bolaget.

I prop. 1961:74 framlades principförslag om lösning på längre sikt av båt-kommunikationerna i Stockholms mellersta och norra skärgård. Förslaget innebar övergång från nuvarande uppläggning av trafiken, där Stockholm utgör utgångspunkten, till ett system med passbåtsförbindelser mellan ifrågakommande öar och platser på fastlandet med tillgång till lämpliga bryggor och vägförbindelser. Trafiken skulle omhändertas av kommunägda eller privata rederier i samverkan med staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting. Det skulle ankomma på en särskilt förordnad företrädare för staten i frågor om skärgårdstrafikens ordnande att tillsam-

mans med företrädare för staden och landstinget förbereda trafikomläggningen. Propositionen godkändes av riksdagen.

I mars 1961 lade företrädaren för staten fram förslag med trafikplan i enlighet med de av riksdagen godkända riktlinjerna. Planen har efter remissbehandling legat till grund för förhandlingar mellan företrädare för det allmänna samt berörda kommuner och företag om skärgårdstrafikens ordnande efter den 30 september 1964, vid vilken tidpunkt gällande avtal med Waxholms nya ångfartygs aktiebolag om trafik inom berörda delar av skärgården upphör.

Vad gäller trafiken i den norra delen av skärgården, d.v.s. Blidö-Yxlanområdet, söker företrädarna för det allmänna att också för denna del av skärgården nå en tillfredsställande sjötrafik genom ett avtal liknande det med Vaxholms stad. Förhandlingarna härom pågår ännu, och det är ovisst om de kan slutföras i sådan tid att förslag till lösning kan underställas vårriksdagen. Departementschefen föreslår därför, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att medverka till ett avtal angående ekonomiskt stöd av det allmänna för upprätthållande av reguljär båttrafik i Blidö-Yxlanområdet.

Statens andel av understödet till Waxholmsbolaget och det av Vaxholms stad ägda rederiet samt av kostnaderna för trafiken i Blidö-Yxlanområdet under budgetåret bör uppskattas till sammanlagt 350 000 kr.

Utskottet. Under förevarande punkt har departementschefen anmält ett mellan företrädarna för staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting, å ena, samt Vaxholms stad, å andra sidan, ingånget avtal om båttrafik i Stockholms skärgård.

Enligt avtalet har Vaxholms stad åtagit sig att under tiden den 1 oktober 1964—den 30 september 1984 ombesörja regelbunden båttrafik inom Stockholms mellersta skärgård i enlighet med en vid avtalet fogad trafikplan. Vaxholms stad avses vara utgångspunkt för båtförbindelserna. Trafik skall i viss utsträckning äga rum även med Stockholm som utgångspunkt. Staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting åtager sig att som bidrag till kostnaderna för upprätthållande av trafiken utbetala ett belopp motsvarande underskottet å den enligt trafikplanen bedrivna trafiken, minskat med 7 procent av underskottet, dock att Vaxholms stads sålunda angivna andel i underskottet skall uppgå till högst 84 000 kr. per år räknat i dagens penningvärde. Till avtalet har fogats en driftkalkyl avseende den subventionerade trafiken, vilken visar ett beräknat underskott å verksamheten av 856 000 kr. Efter frånräknande av dels den del av underskottet som skall belöpa på Vaxholms stad, ca 60 000 kr., dels Stockholms stads och landstingets andelar av erforderligt subventionsbelopp, tillhoppa 478 000 kr., stannar enligt nämnda driftkalkyl på statsverket 318 000 kr. Vidare har Vaxholms stad tillförsäkrats rätt att bedriva annan än den i trafikplanen angivna tra-

fiken, därest sådan trafik ger större intäkter än de därmed förenade kostnaderna. Av uppkommande överskott skall det allmänna tillgodogöras två tredjedelar. Ett av staten, Stockholms stad och landstinget tillsatt trafikutskott skall äga följa Vaxholms stads anskaffning av båtar ävensom övriga åtgärder i fråga om trafiken samt samråda med stadens representanter om erforderliga jämkningar av trafikplanen.

Kungl. Maj:t har för sin del — under förutsättning av riksdagens godkännande — biträtt avtalet, liksom Stockholms stad, Stockholms läns landsting och Vaxholms stad. Riksdagens bemyndigande begäres vidare för Kungl. Maj:t att medverka till ett avtal — efter i huvudsak samma grunder som avtalet med Vaxholms stad — angående ekonomiskt stöd av det allmänna för upprätthållande av reguljär båttrafik i Blidö-Yxlanområdet.

Statens andel av understödet till Waxholmsbolaget och det av Vaxholms stad ägda rederiet samt av kostnaderna för trafiken i Blidö-Yxlanområdet under nästa budgetår beräknas av departementschefen till sammanlagt 350 000 kr.

Utskottet, som vid sin prövning av avtalet icke funnit anledning till erinran mot detsamma, biträder jämväl i övrigt Kungl. Maj:ts förevarande förslag. I anslutning härtill må omnämnas att, såsom av utskottets utlåtande nr 179 vid 1963 års riksdag även framgår, med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 juni 1963 en företrädare för staten tillkallats att tillsammans med vederbörande företrädare för Stockholms stad och Stockholms läns landsting göra en utredning om den reguljära båttrafiken i Stockholms södra skärgård.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) för sin del godkänna det mellan företrädare för staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting, å ena sidan, samt Vaxholms stad, å andra sidan, den 10 april 1963 träffade avtalet om båttrafik i Stockholms skärgård under tiden den 1 oktober 1964—den 30 september 1984;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1964 angivna riktlinjer träffa avtal om understöd av det allmänna för upprätthållande av viss sjötrafik i Blidö-Yxlanområdet;

c) till *Understöd åt skärgårdsrederier m.m.* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kr.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

51: o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 58, s. 150—158) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för institutet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65, dels ock till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Avlöningar för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 6 920 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 6 336 000 kr.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut har föreslagit, att anslaget ökas med 1 417 000 kr.

Beträffande den närmare innebörden av institutets förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 150—154)

I fråga om remissyttranden av *statskontoret* och *statens lönenämnd* får utskottet hänvisa till propositionen (s. 154—156).

Departementschefen har anfört följande.

För att möjliggöra en utökad prognostjänst för Nordsjön bör väderleksbyråns vädersleksavdelning förstärkas med en tjänst som meteorolog i reglerad befordringsgång. Förslaget om indragning av fem tjänster som kartbiträde på aerologiska avdelningen föranleder ingen erinran från min sida. Jag har heller icke något att erinra mot att tre tjänster som radiotelegrafist i Ae 11 på teleavdelningen indrages och att avdelningen i stället tillföres två tjänster som teleprinterbiträde i Ae 9 och en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång.

På hydrologiska byrån bör en tjänst som byrådirektör i Ao 27 överföras till förevarande anslag från anslaget till uppdragsverksamhet.

Jag har intet att erinra mot att, på sätt statskontoret föreslagit, arbetsuppgifter inom aerologien och flygväderlektjänsten samordnas å Torslanda och Sundsvall/Härnösands flygplatser. Till detta spørsmål återkommer jag vid behandlingen av institutets anslag till nyanskaffning av instrument m.m. och väderlektjänst för luftfarten. Under nästa anslagspunkt förordar jag en väsentlig utvidgning av den maskinella databehandlingen inom institutet, främst betingad av nödvändigheten att automatisera analys- och prognosarbetet inom aerologien. Jag föreslår, att ett belopp av 40 000 kr. anvisas under förevarande anslag för tillfällig arbetshjälp i samband med programmerings- och stansningsarbeten. Mina här förordade förslag innebär en rätt väsentlig förstärkning av institutets resurser. Härutöver är jag icke beredd att biträda institutets förslag rörande utbyggnaden av aerologien i vidare

mån än att på väderleksbyråns aerologiska avdelning två tjänster som statsmeteorolog i Ae 23 bör förändras till tjänster som förste statsmeteorolog i Ae 25 för arbetsuppgifter sammanhängande med databehandling. Vidare beräknar jag medel för de lönegradsförändringar, som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor.

Jag biträder institutets förslag om ändring av en tjänst som förste byråingenjör i Ae 21/Ag 23 på klimatbyråns instrumentavdelning till motsvarande tjänst i Ae 23.

Institutets beräkning av höjda lärararvoden med 9 000 kr. godtager jag. Härifrån bör avgå beräknad besparing på undervisningsverksamheten med 3 700 kr. Flygvapnets bidrag till denna verksamhet bör ökas från 109 000 kr. till 113 000 kr.

För höjda observatörsarvoden beräknar jag ett belopp av 50 000 kr.

Kostnaderna för erforderliga hjälpkrafter i samband med det internationella samarbetet med meteorologiska världsorganisationen torde böra bestriktas inom ramen för tillgängliga anslagsmedel.

Institutets förslag i övrigt till omorganisation av flygväderleksavdelningen och kansliavdelningen samt personal- och tjänsteförändringar kan jag icke tillstyrka.

Slutligen har institutet föreslagit en överföring av medel för avlöning av 23 obesatta kontorsbiträdestjänster från ordinarieposten till icke-ordinarieposten. Jag har intet att erinra mot förslaget och förutsätter därvid att tjänsterna efter överföringen tills vidare ej får besättas.

Utskottet. Vad Kungl. Maj:t föreslagit har ej givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande. Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1964 förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1964/65:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	810 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Arvoden till sakkunniga	23 000
4. Arvoden till observatörer	1 322 000
5. Avlöningar till icke-ordinarie personal	3 042 000
6. Ersättningar till timplärare	96 800
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 625 000
Summa kr.	6 920 000

c) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Avlöningar* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 6 920 000 kr.

52: o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59, s. 158—160), som innebär en anslagsökning för nästa budgetår med 77 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Omkostnader* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 1 458 000 kr.

53: o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av materiel m.m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 160 och 161), som innebär en oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av materiel m.m.* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 615 000 kr.

54: o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Nyanskaffning av instrument m.m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61, s. 161—163), som innebär en anslagsökning med 500 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Nyanskaffning av instrument m.m.* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kr.

55: o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 163), som innebär en anslagsökning med 259 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 3 100 000 kr.

56: o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlektjänst för luftfarten.** Kungl. Maj:t har (punkt 63, s. 164—168) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlektjänst för luftfarten vidtaga i statsrådsprotokollet föreslagna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad stat för väderlektjänsten för luftfarten, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1964/65, dels ock till Sveriges

meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlektjänst för luftfarten för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 4 437 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 787 000 kr.

Institutet har hemställt om en anslagsökning med 697 000 kr.

Beträffande den närmare innebörden av institutets förslag får utskottet hänvisa till propositionen (s. 164—166).

I fråga om remissyttrande av *statskontoret* får utskottet hänvisa till propositionen (s. 166 och 167).

Departementschefen tillstyrker utbyggnad av flygväderlektjänsten vid Sundsvall/Härnösands flygplats till en prognoscentral, som även föreslås innefatta den aerologiska observationstjänsten i Östersund. Vidare föreslås den aerologiska observationstjänsten vid Torslanda sammanföras med flygväderlektjänsten där.

Departementschefen föreslår följande personalökning vid den nya prognoscentralen vid Sundsvall/Härnösands flygplats, nämligen en statsmeteorolog i Ae 23, en meteorolog i Ae 19, en förste meteorologassistent i Ae 13, två meteorologassistenter i Ae 11 samt sex kartbiträden i reglerad befordringsgång.

För tillfällig arbetshjälp vid Sundsvall/Härnösand beräknas ett belopp av 20 000 kr. Härjämte föreslås att ett belopp av 71 000 kr. ställes till institutets förfogande för anställning av extra arbetskraft vid flygväderlektjänsten vid Bulltofta.

Vidare föreslås att tjänsten som meteorologassistent vid Borlänge flygplats indrages, samt att två tjänster vid Bulltofta flygväderlektjänst som extra kartbiträden extra-ordinariesättes.

För anskaffning av speciell instrumentutrustning föreslås ett engångsbelopp av 140 000 kr., varav 90 000 kr. för instrument till Sundsvall/Härnösands flygplats. Vidare föreslås ett engångsbelopp av 89 000 kr. för anskaffning av telefaxmateriel till Sundsvall/Härnösands flygplats.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlektjänst för luftfarten vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1964 föreslagna ändringar;

b) godkänna följande stat för väderlekstjänsten för luftfarten, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1964/65:

Stat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	27 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 450 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	987 000
4. Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	973 000
	Summa kr. 4 437 000

c) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 4 437 000 kr.

57: o) **Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m.m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64, s. 169), som innebär en anslagsökning för nästa budgetår med 20 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m.m.* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 970 000 kr.

Byggnadsväsendet

58: o) **Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 65, s. 170—180) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65, dels ock till Byggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 9 776 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 8 250 000 kr.

Beträffande delbetänkandet *Bokföringsarbetet m. m. inom byggnadsstyrelsen*, del I, avgivet av särskilt tillkallad sakkunnig, får utskottet hänvisa till propositionen (s. 170—172).

Byggnadsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 2 860 400 kr.

Departementschefen erinrar inledningsvis om att han i mars 1962 tillkallade en särskild sakkunnig för att verkställa utredning angående organisationen av bokföringsarbetet m. m. inom byggnadsstyrelsen. I ett i juni 1963 avlämnat delbetänkande har den sakkunnige framlagt förslag till principiell utformning av bokföringsverksamheten. Förslaget innebär i huvudsak, att styrelsens bokföring skall utformas med två sinsemellan koordinerade delar, nämligen huvudbokföring och dispositionsbokföring. Vidare föreslås, att bokföring, ekonomisk planering och ekonomisk kontroll integreras till ett system, vilket baseras på automatisk databehandling, s. k. ADB-system. Hålkortsstansning avses förlagd till byggnadsstyrelsen, medan övrig maskinell bearbetning skall ankomma på statistiska centralbyråns maskincentral. Kostnaderna för den maskinella bearbetningen inklusive hålkortsstansningen uppskattas till ca 400 000 kr. per år. Den sakkunnige har bedömt den kostnadsökning, som kan kvarstå sedan ADB-systemet kommit i full drift, icke vara av den storlek att den bör påverka valet av hjälpmedel och metoder i bokföringsarbetet. Slutligen föreslås, att ekonomiavdelningen inom administrativa byrån i viss omfattning omorganiseras i en kameralsektion och en kontrollsektion. Därjämte skall en särskild assistent för ADB-frågor vara direkt underställd avdelningens chef. Genomförandet av förslaget förutsätter att fr. o. m. nästa budgetår inrättas en tjänst som chef för den nya kontrollsektionen och en tjänst för ADB-assistenten. Under förutsättning av statsmakternas positiva ställningstagande till de nu framlagda förslagen avser den sakkunnige att bedriva det fortsatta utredningsarbetet så att det nya systemet kan införas under budgetåret 1964/65.

Byggnadsstyrelsen och övriga remissinstanser har tillstyrkt den sakkunniges förslag. Departementschefen förordar, att på ekonomiavdelningen inrättas en byrådirektörstjänst i Ae 27 för chefen för den nya kontrollsektionen och en byrådirektörstjänst i Ae 25 för assistenten för ADB-frågor. Den nuvarande tjänsten som byrådirektör i Ae 27 för chefen för ekonomiavdelningen bör samtidigt ändras till tjänst som avdelningsdirektör i Be 1. Vidare beräknas ett belopp om 100 000 kr. för arvoden till särskilda experter i samband med övergången till det nya ADB-systemet.

I fortsättningen anför departementschefen följande.

I anledning av byggnadsstyrelsens begäran om medel för extra skrivhjälp på ekonomiavdelningen beräknar jag för ändamålet 10 000 kr.

På utredningsbyråns programmeringsavdelning förordar jag, att två extra tjänster som byrådirektör i A 27 inrättas. Vidare föreslår jag, att byråns planeringsavdelning förstärkes med en tjänst som byrådirektör i Ae 25.

Intendentsbyråns kansli finner jag böra förstärkas med en tjänst som kontorist i Ae 9. Jag biträder vidare förslaget om två nya tjänster som förste byråingenjör i Ae 23 på underhållsavdelningens sektioner 1—3. På avdelningens planerings- och upphandlingssektion tillstyrker jag att följande tjänster inrättas, nämligen en som byrådirektör i Ae 25 för VVS-

arbeten, en som förste byråingenjör i Ae 23 för el-arbeten och en som byråingenjör i Ae 21 för byggnadsarbeten. Byggnadsstyrelsens förslag i fråga om fastighetsavdelningen är i huvudsak belingade av att styrelsen fr. o. m. nästa budgetår skall övertaga djurgårdsnämndens återstående arbetsuppgifter. Jag biträder styrelsens förslag i denna del. Avdelningen bör således tillföras en tjänst som avdelningsdirektör i Be 1, en som byrådirektör i Ae 27, två som byråingenjör i Ae 19, en som kontorsskrivare i Ae 13, en som kansliskrivare i Ae 9/Ag 11 samt en som kontorist i Ae 9. Hyresavdelningen bör med hänsyn främst till den ökade arbetsbelastningen i samband med förhyrning av lokaler för polisväsendet förstärkas i huvudsak i enlighet med styrelsens förslag. Jag föreslår sålunda, att en befattning som avdelningsdirektör i Be 1 inrättas samt att avdelningen tillföres följande extra tjänster, nämligen en som byrådirektör i A 25, en som förste byråsekreterare i A 21, en som bokhållare i A 15 och en som kansliskrivare i A 11. Vidare bör avdelningen tillföras två tjänster som kanslibitråde i Ae 7. För anställning av extra arbetskraft på utrikesavdelningen i anledning av styrelsens befattning med byggnadsverksamhet utomlands beräknar jag ytterligare 30 000 kr.

Av de på planbyrån föreslagna befattningarna tillstyrker jag en som byrådirektör i Ae 25 på avdelningen för översiktlig planläggning. På avdelningen bör vidare inrättas en tjänst som ritare i Ae 9. Vid detta ställningstagande har jag bl. a. beaktat, att byråns organisationsplan f. n. omfattar 30 befattningshavare, varav 21 i lönegraden A 17 eller högre, samt att fyra av de för akademiker avsedda tjänsterna är vakanta.

Vid behandlingen av byggnadsstyrelsens förslag till nya tjänster har departementschefen förutsatt, att styrelsen vid tillsättandet av tjänsterna beaktar önskvärdheten av att bland styrelsens personal bör ingå — förutom arkitekter och ingenjörer — även olika slag av fackmän med samhällsvetenskaplig, ekonomisk och annan utbildning, vilka med sin kunskap och erfarenhet från olika specialområden kan bidra till att effektivt utveckla styrelsens verksamhet.

För särskilda utredningar och för arvoden till viss expertis föreslås en höjning med 200 000 kr., varav 150 000 kr. för revision av anvisningarna till byggnadsstadgan (BABS), samt ytterligare 20 000 kr. för verksamheten inom byggnadsstyrelsens råd för samhällsplanering och styrelsens tekniska råd.

I enlighet med de riktlinjer för organisationen av verksamheten inom byggnadsstyrelsen, som angivits i prop. 1962: 98, förordas att ytterligare en speciell byrå — fjärde projekteringsbyrån — inrättas vid styrelsen för uppgifter i samband med utbyggnaden av universiteten i Stockholm och Umeå m. m.

Slutligen föreslår departementschefen att den i avlöningsstaten för byggnadsstyrelsen upptagna anslagsposten Avlöningar till icke-ordinarie personal för nästa budgetår betecknas förslagsvis.

Utskottet biträder för sin del Kungl. Maj:ts förslag rörande organisationen av bokföringssystemet m. m. inom byggnadsstyrelsen, genom vilket bättre förutsättningar än tidigare torde erhållas att kunna tillgodose de krav på ekonomisk planering och kontroll som bör ställas på verksamheten inom styrelsens ämbetsområde.

Vad departementschefen under förevarande punkt i övrigt anfört har icke heller givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer därför, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1964 förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 438 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	31 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	5 389 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 918 000
	Summa kr. 9 776 000

c) till *Byggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 9 776 000 kr.

59:o) **Byggnadsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, s. 180 och 181), som innebär en anslagsökning för nästa budgetår med 1 080 000 kr., varav 800 000 kr. för vissa engångskostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 2 028 000 kr.

60:o) **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, (punkt 67, s. 181 och 182), som innebär en ökning av anslaget för nästa budgetår med 300 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

61:o) **Länsarkitektorganisationen: Avlöningar.** Kungl Maj:t har (punkt 68, s. 182 och 183) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för länsarkitektorganisationen vidtaga i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65, dels ock till Länsarkitektorganisationen: Avlöningar för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 7 213 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 6 798 000 kr.

Byggnadsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 415 000 kr.

Departementschefen har tillstyrkt, förutom vissa automatiska kostnadsökningar, extraordinariesättning av två ingenjörstjänster i A 23.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för länsarkitektorganisationen vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1964 förordade ändringar;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1964/65:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 063 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	3 454 000
3. Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m.fl., <i>förslagsvis</i>	477 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 219 000
	Summa kr. 7 213 000

c) till *Länsarkitektorganisationen: Avlöningar* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 7 213 000 kr.

62:o) **Länsarkitektorganisationen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, s. 183 och 184), som innebär en anslagsökning för nästa budgetår med 122 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsarkitektorganisationen: Omkostnader* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 718 000 kr.

63:o) **Bidrag till upprättande av regionplaner m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70, s. 184), som innebär en ökning av anslaget med 600 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till upprättande av regionplaner m. m.* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kr.

Tekniska institut

64:o) **Statens väginstitut.** Kungl. Maj:t har (punkt 71, s. 185—189) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65, dels ock till Statens väginstitut för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 1 506 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 385 000 kr.

Direktionen för statens väginstitut har föreslagit, att anslaget ökas med 815 600 kr.

Departementschefen föreslår att en tjänst som forskningsingenjör i Ae 19 på bärighetsavdelningens försökscentral överflyttas till den allmänna verksamheten. Vidare biträder departementschefen förslaget om arvoden till direktionens ledamöter och om särskilt arvode till organisationsföredraganden samt föreslår i enlighet härmed att en särskild anslagspost benämnd *Arvoden*, bestämda av Kungl. Maj:t, uppföres.

Beträffande omkostnaderna föreslås en ökning med 40 500 kr.

För de särskilda uppborndsmedlen förordas en minskning med 6 000 kr.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må

a) godkänna följande stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65:

Stat

Avlöningar

Statens väginstituts verksamhet i allmänhet

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	346 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	10 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	618 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	434 000

1 408 000

Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	747 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	336 000
	<hr/> 1 083 000
	Summa kr. 2 491 000

Omkostnader

1. Statens väginstituts verksamhet i allmänhet, <i>förslagsvis</i>	314 000
2. Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning, <i>förslagsvis</i>	400 000
	<hr/> 714 000
	Summa kr. 3 205 000

Särskilda uppbördsmedel

Ersättningar för tillfälliga uppdrag m.m.	1 699 000
	<hr/> Nettoutgift kr. 1 506 000

b) till Statens väginstitut för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 1 506 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

65:o) Statens väginstitut: Utrustning. Kungl. Maj:t har (punkt 72, s. 189 och 190) föreslagit riksdagen att till Statens väginstitut: Utrustning för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 120 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 105 000 kr.

Direktionen för statens väginstitut har föreslagit att anslaget uppföres med 310 000 kr.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en uppräknning av anslaget med 15 000 kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr Nils Hansson (I: 334) och den andra inom andra kammaren av herr Tobé m. fl. (II: 363), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta att anslaget till Statens väginstitut: Utrustning skall uppräknas från föreslagna 120 000 kr. till 200 000 kr.

Beträffande de skäl som motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande får utskottet hänvisa till motionen II: 363.

Utskottet. Institutets anslag till utrustning har successivt höjts under senare år. Härtill bör läggas att institutet, enligt vad utskottet erfarit, i samband med uppdragsverksamheten anskaffar utrustning i icke obetydlig omfattning. På grund härav har utskottet ansett sig kunna godtaga Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker därför bifall till de i motionerna I: 334 och II: 363 framförda förslagen om en uppräknig av utrustningsanslaget till 200 000 kr. I sammanhanget vill utskottet även erinra om den nyligen beslutade översynen av transportforskningens organisation m. m., vilken i hög grad torde komma att beröra väginstitutets verksamhetsområde.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 334 och II: 363, till *Statens väginstitut: Utrustning* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 120 000 kr., att avräknas mot automobilskatte-medlen.

66:o) **Statens geotekniska institut: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 73, s. 190—192) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65, dels ock till Statens geotekniska institut: Avlöningar för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 1 024 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 982 000 kr.

Direktionen för statens geotekniska institut har föreslagit att anslaget ökas med 214 000 kr.

Departementschefen biträder direktionens förslag att inrätta en tredje avdelning för forskning och konsultation men anser, i motsats till direktionen, att verksamheten inom avdelningen helt bör bestridas med medel under uppdragsverksamheten. Vidare tillstyrkes direktionens förslag om medel för anlåtande av tillfällig arbetskraft.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1964/65:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	134 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	7 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	569 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	314 000
	Summa kr. 1 024 000

b) till *Statens geotekniska institut: Avlöningar* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 1 024 000 kr.

67:o) **Statens geotekniska institut: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 74, s. 192—197) föreslagit riksdagen att till Statens geotekniska institut: Omkostnader för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 236 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 129 000 kr.

Beträffande betänkande av *Götaälvskommittén* angående *Rasriskerna i Götaälvdalen* samt remissyttranden över betänkandet får utskottet hänvisa till propositionen (s. 192—194).

Länsstyrelsen i Älvsborgs län har hemställt att för fortsatt kontroll och inspektion av stabilitetsförhållandena m. m. i Götaälvdalen måtte för nästa budgetår anvisas 30 000 kr.

Direktionen för statens geotekniska institut har föreslagit *dels* att anslaget ökas med 32 000 kr., *dels* att ett särskilt anslag om 80 000 kr. anvisas för geoteknisk verksamhet i Götaälvdalen.

Departementschefen har anfört följande.

Götaälvskommittén har den 6 september 1962 avlämnat betänkandet *Rasriskerna i Götaälvdalen*. Kommittén föreslår i vad avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde, att geotekniska institutet skall fungera som centralt organ vid övervakningen av stabilitetsförhållandena i älvdalen samt bistå vederbörande myndigheter kostnadsfritt i geotekniska frågor, såvida ej mera omfattande fält- eller laboratorieundersökningar erfordras. Det förutsättes, att institutet skall inspektera älvdalen speciellt med hänsyn till förändringar och sprickbildningar i strandbrinkarna samt följa erosionsförloppet i älven i enlighet med en särskild plan. Vidare föreslås, att vissa planerade geotekniska undersökningar fullföljes. Institutets pågående mätningar av grundvattentryck och markrörelser i älvdalen bör enligt kommittén fortsättas. Det förutsättes vidare, att institutet samlar undersökningsresultaten i ett speciellt Götaälvsarkiv. Slutligen föreslås, att institutet i fortsättningen äskar medel för nämnda verksamhet och att medlen härför anvisas under särskilt anslag.

Remissinstanserna har framhållit angelägenheten av att geotekniska institutet utför de av kommittén föreslagna åtgärderna.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län har i sin anslagsframställning för nästa budgetår föreslagit, att 30 000 kr. anvisas för bl.a. fortsatta mätningar av markrörelser och grundvattentryck samt för rådgivningsverksamhet. Där-est de av kommittén föreslagna åtgärderna skulle komma till utförande, har direktionen för geotekniska institutet äskat ytterligare 80 000 kr.

I likhet med remissinstanserna anser jag det angeläget, att de av kommittén föreslagna åtgärderna i älv-dalen utföres. Jag delar likaså kommitténs uppfattning, att geotekniska institutet bör fungera som centralt organ vid övervakningen av stabilitetsförhållandena i älv-dalen. Jag har intet att erinra mot att institutet skall bistå berörda myndigheter med kostnadsfri rådgivning i geotekniska frågor. Detta bör, såvitt avser fält- och laboratorieundersökningar, dock endast gälla undersökningar av rutinmässig karaktär. För den verksamhet, som institutet sålunda har att fullgöra, bör institutet äska medel i fortsättningen.

Under innevarande budgetår har 50 000 kr. anvisats för geoteknisk verksamhet i älv-dalen. För nästa budgetår beräknar jag ett belopp om sammanlagt 80 000 kr. I likhet med riksrevisionsverket anser jag, att medlen bör anvisas under förevarande anslag. De bör därvid upptagas under en särskild anslagspost till geoteknisk verksamhet i Götaälv-dalen.

Departementschefen upptar anslaget till 236 000 kr., varvid 5 000 kr. beräknats för engångsanskaffning av inventarier.

Utskottet. På grundval av betänkande av Götaälvskommittén har departementschefen framlagt förslag till åtgärder beträffande övervakningen av stabilitetsförhållandena i Götaälv-dalen. Departementschefen anser det angeläget, att de av kommittén föreslagna åtgärderna utföres, innebärande bland annat, att geotekniska institutet skall fungera som centralt organ vid övervakningen av stabilitetsförhållandena i älv-dalen samt inspektera denna och följa erosionsförloppet i älven i enlighet med en särskild plan. Vidare föreslås att institutet samlar undersökningsresultaten i ett speciellt Götaälv-arkiv. För verksamheten erforderliga medel föreslås anvisas under förevarande anslag.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen förordat rörande den geotekniska verksamheten i Götaälv-dalen, biträder jämväl i övrigt Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Följaktligen hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens geotekniska institut: Omkostnader* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 236 000 kr.

68:o **Statens geotekniska institut: Uppdragsverksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkt 75, s. 197—199) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens geotekniska instituts uppdrags-

verksamhet vidtaga i statsrådsprotokollet angiven ändring, dels godkänna av departementschefen förordad stat för statens geotekniska instituts uppdragsverksamhet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65, dels ock till Statens geotekniska institut: Uppdragsverksamhet för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 1 529 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 444 000 kr.

Direktionen för statens geotekniska institut har föreslagit att anslaget ökas med 250 000 kr.

Departementschefen erinrar om att han under institutets avlöningsanslag förordat att en tredje avdelning för forskning och konsultation inrättas från och med nästa budgetår och att kostnaderna härför bör bestridas från förevarande anslag. För ledningen av verksamheten inom avdelningen bör finnas en avdelningschef i Be 3. Institutets behov av personal i övrigt för den nya avdelningen torde enligt departementschefen få tillgodoses genom att institutet inrättar extra eller extra ordinarie tjänster inom ramen för tillgängliga medel och i den omfattning gällande bestämmelser medger.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens geotekniska instituts uppdragsverksamhet vidtaga i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1964 förordad ändring;

b) godkänna följande stat för statens geotekniska instituts uppdragsverksamhet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65:

Stat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	664 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	287 000
3. Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	578 000
	<hr/>
	Summa kr. 1 529 000

c) till *Statens geotekniska institut: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 1 529 000 kr.

69:o) **Statens geotekniska institut: Utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76, s. 199), hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens geotekniska institut: Utrustning* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

Statens elektriska inspektion m. m.

70:o) **Statens elektriska inspektion: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 77, s. 200—204) föreslagit riksdagen att dels godkänna i statsrådsprotokollet föreslagna riktlinjer för organisationen av statens elektriska inspektion, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens elektriska inspektion vidtaga i statsrådsprotokollet förordade ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65, dels ock till Statens elektriska inspektion: Avlöningar för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 885 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 794 000 kr.

Kommerskollegium har föreslagit, att anslaget ökas med 208 000 kr.

Beträffande den närmare innebörden av kollegiets förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 200—202).

I fråga om yttrande av *statskontoret* får utskottet hänvisa till propositionen (s. 202).

Departementschefen har anfört följande.

I 1963 års statsverksproposition (bil. 8, p. 90) förutsatte jag, att kommerskollegium i sin anslagsframställning för budgetåret 1964/65 skulle framlägga en plan till en successiv decentralisering av inspektionen och föreslå erforderliga åtgärder för att den del av inspektionen som avser ett södra distrikt skulle kunna lokaliseras till lämplig ort i Sydsverige fr. o. m. den 1 juli 1964.

Kommerskollegiets förslag innebär, att inspektionens verksamhet avseende det nuvarande södra distriktet, omfattande Skåne, Blekinge, Halland samt i stort sett hela Småland, flyttas ut fr.o.m. nästa budgetår. Som stationeringsort för distriktet föreslås i första hand Lund och i andra hand Hässleholm eller Kristianstad. I sitt förslag till personalorganisation för distriktet räknar kollegiet med att en överinspektörstjänst kan överföras från inspektionen, varjämte åtta nya tjänster bör inrättas för verksamheten inom distriktet. Den fortsatta decentraliseringen av inspektionen bör enligt kollegiet ske genom utflyttning av verksamheten för det nuvarande västra distriktet fr.o.m. budgetåret 1966/67. Det norra distriktet bör delas upp i

ett övre norra och ett nedre norra distrikt och inspektionen i denna del flyttas ut fr.o.m. 1 juli 1967. Fr.o.m. budgetåret 1965/66 bör en överinspektörs-tjänst inrättas för det övre norra distriktet. Någon ändring av det östra distriktet förutses icke komma till stånd. Antalet distrikt skulle således komma att öka från fyra till fem.

I enlighet med kollegiets förslag förordar jag att den del av inspektionen, som avser det nuvarande södra distriktet, flyttas ut fr.o.m. nästa budgetår. Statskontoret har i fråga om lokaliseringen för kansliet i det södra distriktet ifrågasatt lämpligheten av att välja Lund som centralort samt i övrigt ansett Hässleholm äga vissa företräden framför Kristianstad. Med hänsyn till Hässleholms goda kommunikationer och centrala läge inom distriktet förordar jag, att kansliet för södra distriktet förlägges dit. Jag föreslår, att följande tjänster överföres från inspektionens centrala organisation till den nya stationeringsorten, nämligen en tjänst som överinspektör i Bo 1, en som byrådirektör i Ao 27, en som förste distriktsingenjör i A 23 samt en som kontorsbiträde i Af 2/Ae 5. Vidare förordar jag, att för södra distriktet inrättas en tjänst som byrådirektör i Ae 25, en som ingenjör i Ae 19, en som kontorist i Ae 9 samt en som kontorsbiträde i Af 2/Ae 5.

Vad beträffar den fortsatta decentraliseringen av inspektionen biträder jag kollegiets förslag. Västra distriktet bör sålunda flyttas ut fr.o.m. budgetåret 1966/67 och det nuvarande norra distriktet bör delas upp i två distrikt, som flyttas ut fr.o.m. budgetåret 1967/68. Den fortsatta personella förstärkningen liksom den geografiska avgränsningen av distrikten torde få tagas upp till behandling i samband med utflyttningen av distrikten.

Utskottet. Departementschefen har föreslagit, att statens elektriska inspektions verksamhet avseende södra distriktet flyttas ut från Stockholm fr. o. m. nästa budgetår. Som stationeringsort för distriktet föreslås Hässleholm. I samband med decentraliseringen förordas att ett antal tjänster överföres från inspektionens centrala organisation till den nya stationeringsorten samt att vissa nya tjänster inrättas. Departementschefen biträder också kollegiets förslag i fråga om den fortsatta decentraliseringen av inspektionen, innebärande att västra distriktet flyttas ut fr. o. m. budgetåret 1966/67 och att nuvarande norra distriktet delas upp i två distrikt, som flyttas ut fr.o.m. budgetåret 1967/68. Den fortsatta personella förstärkningen av distrikten samt deras geografiska avgränsning förutsättes skola upptagas till behandling i samband med utflyttningen av distrikten.

Vad departementschefen anfört har icke givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må

a) godkänna i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1964 föreslagna riktlinjer för organisationen av statens elektriska inspektion;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens elektriska inspektion som föranledes av de i statsrådsprotokollet framlagda förslagen;

c) godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare fr.o.m. budgetåret 1964/65:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	279 000
2. Avlöningar till tillfällig personal, <i>förslagsvis</i>	55 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	294 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	257 000
	Summa kr. 885 000

d) till *Statens elektriska inspektion: Avlöningar* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 885 000 kr.

71:o) **Statens elektriska inspektion: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78, s. 204), vilket innebär en ökning av anslaget för nästa budgetår med 51 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 113 000 kr.

72:o) **Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79, s. 205), som innebär en uppräknig av anslaget för nästa budgetår med 2 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 11 000 kr.

Diverse

73:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 80, s. 206) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 3 700 000 kr.

74:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 81, s. 206) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 7 448 000 kr.

75:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Sjöfartsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 82, s. 206 och 207) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Sjöfartsstyrelsens delfond* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 1 042 000 kr.

76:o) **Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer.** Kungl. Maj:t har (punkt 84, s. 207—211) föreslagit riksdagen att till *Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer* för budgetåret 1964/65 anvisa ett anslag av 6 100 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Motsvarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 3 mkr.

Principerna för bidragsgivningen har närmare angivits i propositionen nr 98 till 1961 års riksdag.

Statens biltrafiknämnd har föreslagit att för budgetåret 1964/65 anvisas ett belopp av 4 000 000 kr.

Generalpoststyrelsen och *järnvägsstyrelsen* har föreslagit, att bidrag jämväl måtte utgå till postverkets och statens järnvägars busstrafik samt hemställt om bidrag med resp. 1 100 000 kr. och 2 000 000 kr.

Beträffande yttrande av *statens biltrafiknämnd* får utskottet hänvisa till propositionen (s. 209 och 210).

Departementschefen erinrar inledningsvis om att han i prop. 1963:191 angående riktlinjer för den statliga trafikpolitiken m. m. anmälde sin avsikt att även för nästkommande budgetår föreslå ersättning för viss linjetrafik på landsbygden enligt i huvudsak samma grunder som de nuvarande. Departementschefen förutsatte dock, att bestämmelserna för bidragsgivningen skulle få jämkas på grundval av successivt vunna erfarenheter av systemet. Kretsen av ersättningsberättigade företag borde vidare vidgas till att omfatta jämväl den statliga linjetrafiken, som alltså i förevarande hänseende borde likställas med övrig linjetrafik. För den av statsägda aktiebolag bedrivna trafiken borde detta ske genom att dessa företag blev berättigade till ersättning enligt gällande kungörelse. För den av SJ och postverket bedrivna linjetrafiken borde ersättning utgå enligt i huvudsak samma grunder som nu gäller för enskilda och kommunala företag. Förslag beträffande utformningen av bidragssystemet för SJ:s och postverkets del ävensom beträffande det erforderliga anslagsbeloppet ansågs bära redovisas i årets statsverksproposition.

Vid den närmare prövningen av hur ersättningssystemet till SJ och postverket lämpligen bör utformas har departementschefen kommit till den uppfattningen, att det är ytterst angeläget att en enhetlig bedömning vid bestämmandet av ersättningsbeloppen till skilda trafikutövare ernås. Departementschefen anser därför, att även prövningen av ersättningarna till de båda nämnda statliga företagen bör ske av statens biltrafiknämnd efter framställning i för övriga trafikutövare gängse ordning och att sålunda hela ersättningssystemet undantagslöst kommer att regleras genom bestämmelserna i kungörelsen.

Vad beträffar bidragsgivningen för 1964 års trafik har vederbörande myndigheter äskat totalt 7,1 mkr. Departementschefen har uppskattat det ytterligare medelsbehovet till 3,1 mkr. och föreslår därför att ett anslag av sammanlagt 6,1 mkr., att avräknas mot automobilskattemedlen, anvisas för nästa budgetår. Anslaget föreslås i fortsättningen bära benämningen Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer. Slutligen anför departementschefen att det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda kungörelse i ämnet.

Utskottet. Grunderna för statsbidragsgivningen till viss linjetrafik på landsbygden redovisades i propositionen 1963:191 angående riktlinjer för den statliga trafikpolitiken m. m. De härvid framlagda förslagen har också lämnats utan erinran av riksdagen (jfr SL³ U 1, rskr. 424).

Utskottet tillstyrker för sin del att ersättningssystemet med avseende jämväl å den statliga linjetrafiken utformas på sätt departementschefen föreslagit. Med biträdande också i övrigt av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer* för budgetåret 1964/65 anvisa ett anslag av 6 100 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

77:o) *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser.* Kungl. Maj:t har (punkt 85, s. 211 och 212) föreslagit riksdagen att till Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 62 800 000 kr., därav 1 500 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 60 700 000 kr.

Kungl. Maj:ts förslag innebär dels en ökning av anslaget med 2 100 000 kr., dels ock att ett belopp av 1 500 000 kr. av anslaget skall avräknas mot automobilskattemedlen.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hermansson* (I: 530) och den andra inom andra kammaren av herrar *Magnusson* i Nennesholm och *Mattsson* (II: 650), i vilka hemställts att riksdagen vid sin behandling av Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser under sjätte huvudtiteln måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag såvitt gäller avräkning mot automobilskattemedel av 1 500 000 kr.

Beträffande de skäl som motionärerna åberopat till stöd för sitt yrkande får utskottet hänvisa till motionen II: 650.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot departementschefens medelsberäkning under förevarande punkt, har också funnit sig böra biträda förslaget om avräkning av viss del av anslaget mot automobilskattemedel. I enlighet härmed avstyrker utskottet de båda likalydande motionerna I: 530 och II: 650, vari hemställts att förenämnda avräkning icke må ske.

Utskottet hemställer följaktligen,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 530 och II: 650, till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 62 800 000 kr., därav 1 500 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

78:o) **Kostnader för vissa nämnder m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86, s. 212), som innebär en ökning av anslaget med 7 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader för vissa nämnder m. m.* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 27 000 kr.

79:o) **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87, s. 213—215), som innebär en uppräkning av anslaget med 119 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 630 000 kr.

80:o) **Viss beredskapsutrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 88, s. 215) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Viss beredskapsutrustning* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

81:o) **Ersättning för viss rundradioverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 89, s. 216) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Ersättning för viss rundradioverksamhet* för budgetåret 1964/65 anvisa ett anslag av 12 850 000 kr.

Luftfartsfonden

82:o) **Underskott å luftfartsfonden.** Kungl. Maj:t har (punkt 90, s. 217—232) föreslagit riksdagen att för Luftfartsfonden å riksstaten för budgetåret 1964/65 upptaga ett underskott av 10 500 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 12 300 000 kr.

Luftfartsstyrelsen har beräknat underskottet för nästa budgetår till 12 700 000 kr.

Beträffande yttrande av *statskontoret* får utskottet hänvisa till propositionen (s. 224—228).

Departementschefen anför inledningsvis att luftfartsfondens underskott för innevarande budgetår enligt av Kungl. Maj:t fastställd driftkostnadsstat beräknats till högst 9 150 000 kr. I föregående års statsverksproposition beräknades motsvarande belopp till 12 300 000 kr. Minskningen i förhållande till statsverkspropositionens belopp beror huvudsakligen på att inkomsterna beräknats öka mera än som förutsatts i statsverkspropositionen. För nästa budgetår beräknar luftfartsstyrelsen underskottet å fonden till 12 700 000 kr.

Vidare anför departementschefen att statskontoret anmält, att de åt ämbetsverket givna uppdragen angående översyn av luftfartsverkets organisation m.m. slutförts, varvid resultaten sammanfattats i två promemorior, den ena avseende stationstjänsten och den andra luftfartsverket i övrigt. Beträffande luftfartsstyrelsens organisation har endast en översiktlig granskning ägt rum, vars resultat i detalj inte redovisas i sammanhanget men dock under hand delgivits luftfartsstyrelsen. I fråga om flygplatsorganisationen och stationstjänsten framlägges däremot vissa förslag, som vid ett genomförande torde medföra besparingar för luftfartsverket. Promemoriorna med tillhörande handlingar är för närvarande föremål för remissbehandling, varför någon hänsyn till de framlagda förslagen icke tagits i förevarande sammanhang.

I fråga om föreslagen personalförändring vid kanslibyrån upptager departementschefen en tjänst som kansliskrivare i lönegraden A 11. Överflyttningen av en tjänst som trafikledare från flygplatsorganisationen till sty-

relsens trafikbyrå tillstyrkes. Tjänsten bibehålles i lönegraden Ae 19. I övrigt tillstyrkes luftfartsstyrelsens förslag om nya tjänster vid trafikbyrå, nämligen en tjänst som byråingenjör i Ae 19 och en som ritbiträde i Ae 9. Vid luftfartsinspektionen tillstyrkes inrättande av en tjänst som byrådirektör i lönegraden Ae 25, två befattningar som ingenjör med arvode motsvarande löneklass A 27 samt en tjänst som byråingenjör i lönegraden Ae 21. Slutligen tillstyrkes att styrelsens organisation förstärkes med en amanuens tjänst i reglerad befordringgång vid utrikessekretariatet och att en befintlig tjänst som förste byråsekreterare i Ag 23 extraordinariesätts.

Departementschefen tillstyrker vidare ett belopp om sammanlagt 75 000 kr. för anlitande av expertis för planering av framtida flygtrafiksystem, för arvoden i samband med praktiska prov vid certifikatexaminering respektive för utarbetande av kompendier för undervisning vid flygskolorna samt av kursplaner för vissa kommunala flygmekanikerskolor.

Beträffande luftfartsstyrelsens förslag till personalförändringar vid flygplatsorganisationen tillstyrkes att för förstärkning av besiktnings- och provflygningsorganisationen två tjänster som förste byråingenjör i Ae 23 inrättas med placering på besiktningskontoren vid Bromma och Bulltofta. Vidare inräknar departementschefen medel fr. o. m. den 1 oktober 1964 för tio tjänster som trafikledare i lönegraden Ae 17. Berörda trafikledare kommer att efter erforderlig utbildning ombesörja även göromål sammanhängande med väderlektjänsten vid vissa flygplatser; nu tillstyrkta tio tjänster innebär därför på sikt ett nytillskott med endast två tjänster. För tillfällig förstärkning av flygplatsorganisationen vid Arlanda föreslås fyra trafikbiträden i lönegraden Ag 7 intill dess överflyttning dit kan ske av telecentralen vid Bromma.

För underhåll m. m. av flygplatser inräknar departementschefen medel för bibehållande tills vidare i nuvarande anställningsform av fem kollektivavtalsanställda som styrelsen föreslagit överförda till löneplan. Under denna post har styrelsen uppfört 450 000 kr. för utfyllnad av en svacka m. m. i en av startbanorna på Bromma flygplats. Då departementschefen bedömer detta arbete närmast vara av investeringskaraktär har han emellertid minskat totalsumman med nämnda belopp och i stället inräknat del samma i luftfartsstyrelsens medelstillestånd för investeringsändamål under budgetåret 1964/65. Departementschefen beräknar den totala utgiftsökningen under denna post till ett belopp som med 650 000 kr. understiger det av styrelsen beräknade.

För underhåll och drift av radioanläggningar och teleutrustning förordas en reduktion av det äskade beloppet med 100 000 kr. Posten diverse utgifter anses kunna minskas med 15 000 kr. jämfört med styrelsens förslag. För oförutsedda utgifter slutligen beräknas 100 000 kr. mindre än styrelsen upptagit.

Totalt beräknas verkets driftkostnader till 56,9 mkr. och inkomsterna

till 46,4 mkr., varför underskottet beräknas till 10,5 mkr. för budgetåret 1964/65.

Utskottet. För innevarande budgetår beräknas underskottet å luftfartsfonden uppgå till högst 9 150 000 kr.

Statskontorets översyn av luftfartsverkets organisation m. m. har numera slutförts. Resultaten av översynen har sammanfattats i två promemorior, som f. n. är föremål för remissbehandling. Någon hänsyn till de framlagda förslagen har därför icke tagits i förevarande sammanhang.

Departementschefen har beräknat luftfartsfondens underskott för budgetåret 1964/65 till 10 500 000 kr. Härvid har luftfartsstyrelsens driftkostnadsberäkningar reducerats med 1 181 600 kr. och inkomsterna uppräknats med ytterligare 1 100 000 kr.

Utskottet har för sin del icke funnit anledning till erinran eller särskilt uttalande i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Utskottet hemställer följaktligen,

att riksdagen må för *Luftfartsfonden* å riksstaten för budgetåret 1964/65 upptaga ett underskott av 10 500 000 kr.

Uppskjutna frågor

83:o) **Uppskjutna frågor.** Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande Kungl. Maj:ts under följande punkter framlagda förslag, nämligen

punkten 23: Statens bilinspektion: Avlöningar m.m. och

punkten 83: Ersättning till statens järnvägar för drift av icke lönsamma järnvägslinjer,

vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 2 april 1964

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, Einar Persson, Birger Andersson, Ivar Johansson, Bergman, Virgin, Fritz Persson, fru Wallentheim, herrar Bengtson, Mårtensson, Källqvist, Eric Gustaf Peterson och Åkerlund; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, Blidfors, Almgren, fröken Elmén, herrar Andreasson, Mellqvist, fru Lewén-Eliasson, herrar Svensson i Ljungskile, Larsson i Hedenasät, Johansson i Norrköping, Löfroth, Källenius och Heidenberg.

Reservationer

1) vid *punkten 11* (Allmän översikt över beräkningen av väganslagen m.m. Anslagen till vägunderhåll och vägbyggnader)

A. beträffande en flerårig investeringsserie för vägbyggnader av herrarn *Boman, Ivar Johansson, Virgin, Bengtson, Källqvist, Eric Gustaf Petersson, Åkerlund, Staxäng, Svensson* i Stenkyrka, fröken *Elmén*, herrarn *Svensson* i Ljungskile, *Larsson* i Hedenäset, *Löfroth* och *Källenius*, vilka ansett att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 24, som börjar med »Ej heller» och slutar med »är uppdrages», bort ersättas med text av följande lydelse:

»I förenämnda motioner har vidare yrkats att riksdagen må hos Kungl. Maj:t hemställa att den av departementschefen aviserade utredningen rörande vägplanens revidering skall erhålla direktiv att överväga vad i motionerna anförts rörande planeringen av vägbyggandet i fasta priser samt utarbetande av treåriga rullande investeringsplaner med beaktande av behovet av konjunkturpolitisk handlingsfrihet. I anledning härav må erinras om att utskottet vid 1962 och 1963 års riksdagar understrukit angelägenheten av att väg- och vattenbyggnadsstyrelsens planering och samordning av vägbyggnadsverksamheten i görligaste mån underlättas genom att riktlinjer för vägpolitiken under ett begränsat antal år uppdrages. Utskottet har också tidigare kraftigt understrukit nödvändigheten av att en flerårig plan fastställs för väginvesteringarna (jfr SU 1958:6 och 1959:6). Det har därvid framhållits att förutsättningarna för en från såväl tekniska som ekonomiska synpunkter rationellt bedriven vägbyggnadsverksamhet är en investeringspolitik som ger möjligheter till en mera långsiktig arbetsplanering utan ändringar år från år. Endast härigenom blir det möjligt att utnyttja de fördelar som står att vinna genom övergång från mindre till större arbetsföretag på sätt riksdagen tidigare förordat. Ovissheten om de kommande årens medelstilleddning förhindrar i stor utsträckning utläggandet av större entreprenader, varjämte överblicken av behovet och samsättningen i fråga om väg- och vattenbyggnadsverkets egen arbetskraft försvåras.

Det anförda torde alltjämt äga giltighet. För att åstadkomma den planmässighet och samordning som eftersträvas i vägbyggnadsverksamheten är det, som av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i skilda sammanhang framhållits, nödvändigt att ha tillgång till ordinarie medel av viss storleksordning samt att ha kännedom om anslagens storlek under den period planeringsarbetet avser. Genom att väginvesteringarna utgör en betydande del

av den offentliga sektorn kan de å andra sidan icke vara opåverkade av konjunkturpolitiska åtgärder. Målet bör sålunda vara att anvisningen av ordinarie medel beräknas på längre sikt än ett år samt att de större eller mindre fluktuationer i den totala verksamhetens omfattning, som betingas av förskjutningar i ena eller andra riktningen av det allmänna sysselsättningsläget, regleras över anslagen till beredskapsarbeten. Bortsett från att ett uttalande från riksdagens sida till förmån för en flerårig investeringsserie inte under *alla* förhållanden kan vara bindande är det dock ägnat att giva ökad fasthet åt verksamhetens inriktning.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om vad departementschefen i fjolårets statsverksproposition anförde rörande riktlinjerna för flerårsplaneringen för åren 1964—1968. I anslutning till därvid omnämnda överläggningar mellan representanter för kommunikationsdepartementet och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen upprättades sedermera inom departementet en promemoria angående utarbetandet av flerårsplanerna för nämnda period, vari bl. a. uttalades att dessa borde göras upp på basis av en oförändrad medelstilleddning av 500 mkr. till det ordinarie vägbyggandet under ettvarit av åren i perioden. Detta förklarades dock uttryckligen icke innebära något ställningstagande i förväg till de anslagsbelopp som för ifrågavarande budgetår skulle anvisas under de ordinarie vägbyggnadsanslagen. Utskottet, som icke vill förringa värdet av uttalandet, anser emellertid — på av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tidigare anförda skäl — en flerårig anslagsserie böra läggas till grund för den fortsatta investeringsverksamheten. Även om utskottet till fullo inser vikten av de statsfinansiella och samhälls-ekonomiska synpunkter som därvidlag också måste beaktas, tillstyrker utskottet sålunda i princip de yrkanden om en sådan treårig investeringsplan, som i de nu aktuella motionerna framförts.»

dels ock utskottets hemställan under IV. bort ha följande lydelse:

»IV. att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 422 och II: 505, såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anført beträffande en treårig investeringsserie för vägbyggnader;»

B. beträffande statsbidrag till underhåll av enskilda vägar

a) av herrar *Boman, Källqvist, Eric Gustaf Peterson, fröken Elmén, herrar Svensson* i Ljungskile och *Löfroth*, vilka ansett att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 27, som börjar med »Närmare erfarenheter» och slutar med »avstyrkes därför», bort ha följande lydelse:

»Vidkommande statsbidraget till underhåll av enskilda vägar finner emellertid utskottet i likhet med motionärerna en höjning av procentsatsen till 80 procent samt i de fall där särskilda skäl så föranleder till 90 procent böra ske. Beslut härom synes därför böra fattas redan nu, dock att gälla

först fr. o. m. den 1 januari 1965. Någon ökning — utöver Kungl. Maj:ts förslag — av anslaget för nästa budgetår blir därvid icke behövlig. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att föranstalta om härför erforderliga ändringar i bidragskungörelsen. I övrigt anser utskottet närmare erfarenheter av den ökade bidragsgivningen ävensom resultaten av pågående utredningar och undersökningar på området böra avvaktas innan beslut fattas om ytterligare ändringar av bidragsreglerna. Utskottet, som följaktligen biträder Kungl. Maj:ts förslag till medelsberäkning för nästa budgetår — innebärande att till byggande och underhåll av enskilda vägar anvisas respektive 17,6 och 32,5 mkr. — har med beaktande av det tidigare anförda icke funnit sig berett att tillstyrka övriga yrkanden i de på förevarande område väckta motionerna. Samtliga dessa yrkanden avstyrkes därför.»

dels ock utskottets hemställan under XI. a) bort ha följande lydelse:

»a) att riksdagen må, i anledning av motionen II: 358, såvitt den avser bidragsprocenten, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anför»;»

b) av herrar *Ivar Johansson, Bengtson, Svensson* i Stenkyrka och *Larsson* i Hedenäset, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionen II: 358 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 27, som börjar med »Närmare erfarenheter» och slutar med »avstyrkes därför», bort ha följande lydelse:

»Vidkommande statsbidraget till underhåll av enskilda vägar finner emellertid utskottet i likhet med motionärerna en höjning av procentsatsen till 80 procent samt i de fall där särskilda skäl så föranleder till 90 procent böra ske. Beslut härom synes sålunda — på av motionärerna anförda skäl — böra fattas redan nu, att gälla fr.o.m. innevarande kalenderår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att föranstalta om härför erforderliga ändringar i bidragskungörelsen. Anslaget för nästa budgetår till Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. bör vidare av riksdagen uppräknas till 36 mkr. I övrigt anser utskottet närmare erfarenheter av den ökade bidragsgivningen ävensom resultaten av pågående utredningar och undersökningar på området böra avvaktas innan beslut fattas om ytterligare ändringar av bidragsreglerna. Utskottet — som biträder Kungl. Maj:ts förslag om ett anslag för nästa budgetår av 17,6 mkr. till byggande av enskilda vägar — har med beaktande av det tidigare anförda icke funnit sig berett att tillstyrka någon av de övriga motionerna på förevarande område. Samtliga dessa avstyrkes därför.»

dels utskottets hemställan under XI. a) bort ha följande lydelse:

»a) att riksdagen må, med bifall till motionen II: 358, såvitt den avser bidragsprocenten, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anför»;»

dels ock utskottets hemställan under XI. b) — under förutsättning av bifall till yrkandet beträffande XI. a) — bort ha följande lydelse:

»b) att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen II: 358, såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m.m.* för budgetåret 1964/65 anvisa ett reservationsanslag av 36 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;»

C. av fru *Wallentheim*.

D. av herr *Källenius*.

2) vid *punkten 21* (Statens trafiksäkerhetsråd m.m.) av herrar *Källqvist*, *Eric Gustaf Peterson*, fröken *Elmén* och herr *Löfroth*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 52 och II: 67 samt att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 36, som börjar med »Även om» och slutar med »motionärernas yrkanden», bort ha följande lydelse:

»Det är svårt att entydigt och i en enkel formel klargöra orsakssammanhanget bakom den minskning av trafikolyckorna, som fartbegränsningsperioderna medfört. Denna nedgång torde vid sidan av de fastställda maximi-hastigheterna delvis kunna återföras till den skärpta trafikövervakningen under fartbegränsningsperioderna. För att nå ökad kunskap om verkningarna av en intensifierad trafikövervakning är det lämpligt att införa på försök och utan samband med hastighetsbegränsningar särskilda trafikövervakningsperioder med exceptionellt stora övervakningsinsatser. En bearbetning av det resultat, som framkommer under dessa trafikövervakningsperioder, skulle göra det möjligt att isolerat bedöma värdet av särskilda trafikövervakningsperioder.»

dels ock utskottets hemställan under III. och IV. bort ha följande lydelse:

»III. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 52 och II: 67, såvitt nu är i fråga, till *Försök med skärpt trafikövervakning* för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr.;

IV. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 52 och II: 67, såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att 1961 års trafiksäkerhetskommitté får i uppdrag att verkställa utredning om utfallet av den begärda försöksverksamheten och därmed sammanhängande spörsmål;»